ੴ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ਹੈ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਅਘਖੰਡੁ

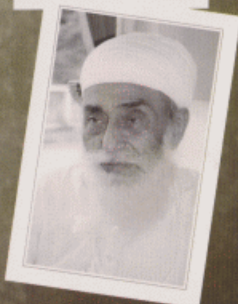

ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼:
ਕੱਤਕ ਸੁਦੀ ਇਕਾਦਸੀ, 1977 ਬਿ:
22 ਨਵੰਬਰ 1920 ਈ:

ਬ੍ਰਹਮਲੀਨ
29 ਮੱਘਰ 2069 ਬਿ:
13 ਦਸੰਬਰ 2012 ਈ:

ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ

SARB KALA SAMRATH

BY: HARPAL SINGH 'SEWAK'
SRI BHAINI SAHIB
94176-01321
email: harpalsewak@yahoo.co.in
Photo collection by Rashpal Singh Sewak & Surat Pal Singh
JAN 2013
5000 COPPIES

Design:
Banta Singh
94638-27369

ੴ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਨਾਥ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਦੀ
ਰੂਹਾਨੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਸਿਮਰਤੀ ਸਮਾਗਮ

ਸਮੇਂ
ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪ੍ਰੇਮ-ਭੇਟ

ਵਲੋਂ:- ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਗਤ ਸਸਰਾਲੀ ਕਲੋਨੀ

ਤੂੰ ਪਿਆਰਾ, ਤੂੰ ਸੁਹਲ, ਸਜੀਲਾ, ਤੂੰ ਸੀਤਲ, ਤੂੰ ਮਿੱਠਾ,
ਸੁੰਦਰ, ਸੁਥਕ, ਸਬੂਰੀ ਸੂਖਮ, ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਨਾ ਡਿੱਠਾ;
ਰੰਗਤ, ਮਹਿਕ, ਖਿੜਾਉ ਤੇਰੇ ਦਾ, ਚਰਚਾ ਹੋਇ ਚੁਫੇਰੇ:
[illegible], ਚਸਕ ਤੇਰੀ ਦਾ ਚਿੱਠਾ॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਜਾਗਤਿ ਜੋਤਿ ਜਗੈ ਜਗ ਭੀਤਰ, ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਸੁਖ ਮੀਤ॥
ਰਾਮ, ਹਰੀ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੀ ਮੂਰਤਿ, ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜਗਜੀਤ॥

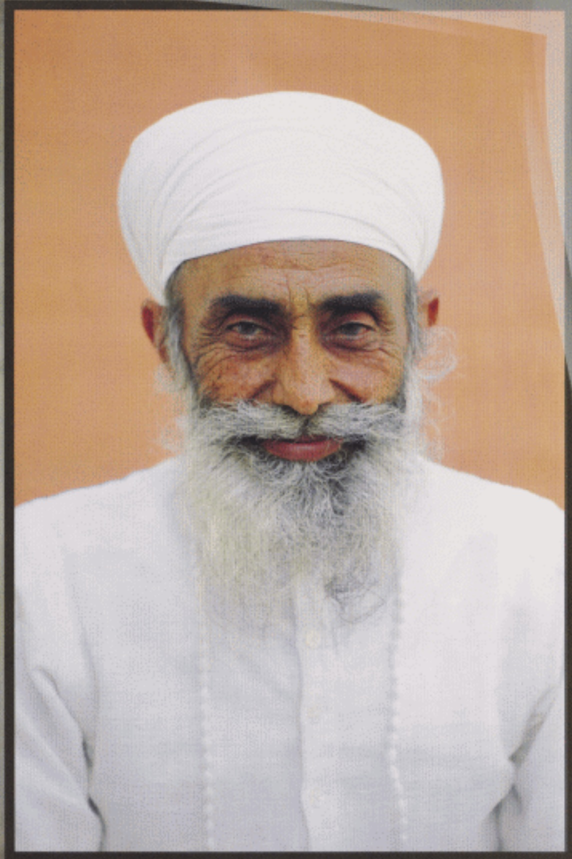
ਕਸ਼ਟ ਨਿਵਾਰਨ, ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ, ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ॥
ਦੁਸ਼ਟ ਬਿਦਾਰਨ, ਸੰਤ ਉਭਾਰਨ, ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੀ ਰੀਤ॥

ਨਾਮ-ਬਾਣੀ ਤੇ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ, ਰਾਗ ਨਾਦ ਨਵਨੀਤ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ-ਸੁਚ ਦ੍ਰਿੜਾਏ, ਗੁਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸ਼ੁਭ ਰੀਤ॥

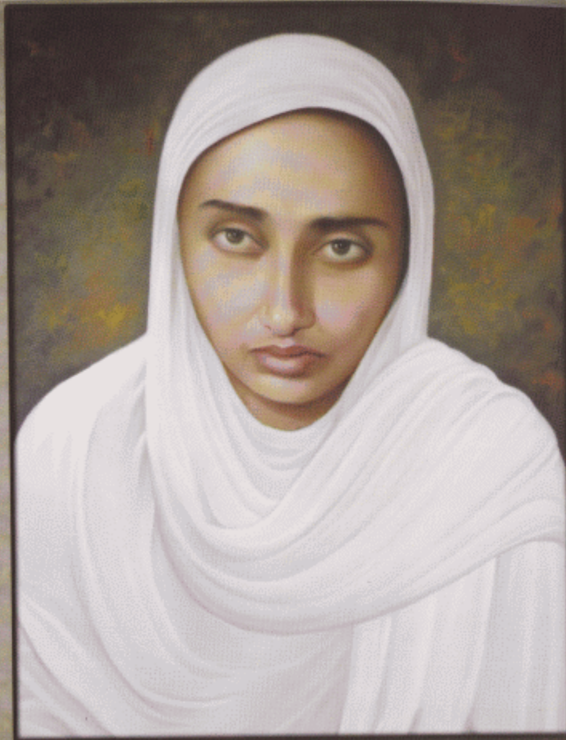
ਤਾਪ, ਪਾਪ, ਸੰਤਾਪ ਬਿਨਾਸੇ, ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਅਤੀਤ॥
ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਰਹੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ, ਗੁਰ ਚਰਨਨ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤ॥

ਆਧਿ ਬਿਆਧਿ ਉਪਾਧ ਬਿਨਾਸੇ, ਮਨ ਜੀਤੈ ਜਗਜੀਤ॥
ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਏ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ, ਜੋ ਗਾਵੈ ਗੁਰ ਗੀਤ॥

ਪੂਰਨ ਭਾਗ ਭਏ ਸੇਵਕ ਕੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਪ੍ਰਤੀਤ॥
ਜਨਮ ਮਰਨ ਭੈ ਬੰਦਨ ਕਾਟੇ, ਸਿਮਰੈ ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ॥

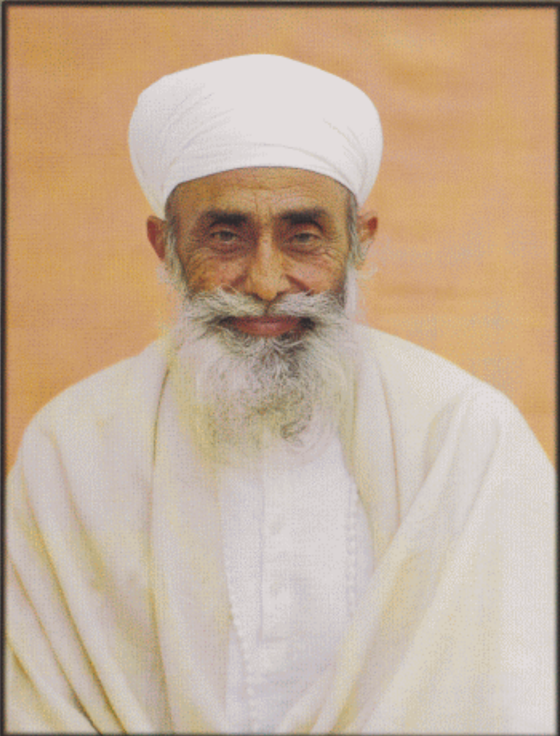

ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੇ ਰੂਪ ਧਾਰਦਾ, ਜੁਗ-ਜੁਗਾਂਤਰੋਂ ਆਇਆ।
ਦਇਆ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ ਸੁੱਟ-ਸੁੱਟ, ਇਸ ਜੱਗ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾਇਆ।
ਸਦਕੇ ਉਸਦੇ ਪਿਆਰ ਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਲਾ-ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।
ਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਪਿਆਰਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਆਪ ਛੁਪਾਇਆ।

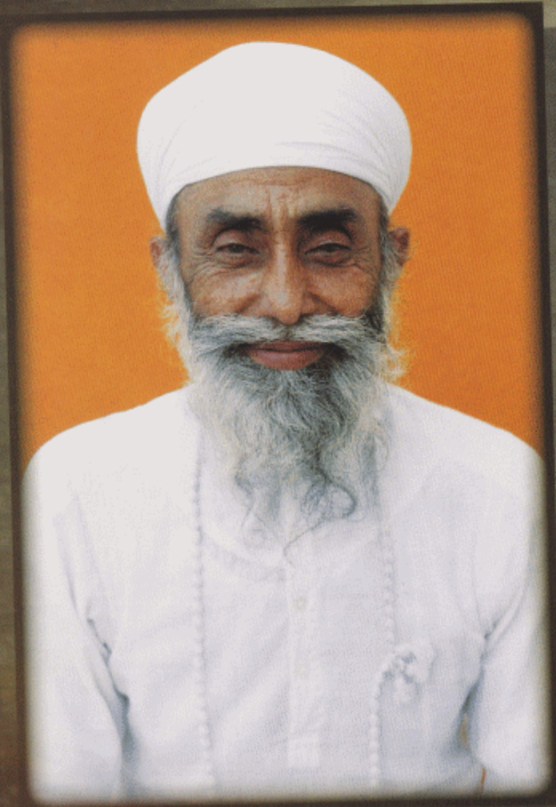
ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ, ਤਿਆਗ, ਵੈਰਾਗ 'ਚ, ਜੀਵਨ ਜਿਸ ਬਿਤਾਇਆ।
ਪ੍ਰੇਮਾ-ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਜਿਸਨੇ, ਵਰ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਪਾਇਆ।
ਦੀਨ-ਦੁਨੀ ਦਾ ਵਾਲੀ ਸਤਿਗੁਰ, ਜਿਸਦਾ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰਾ।
ਧੰਨ ਧੰਨ, ਕਹਿ ਮਾਤ ਭੁਪਿੰਦਰ, ਦਾ ਸਭ ਨੇ ਜੱਸ ਗਾਇਆ।

ਇਹ ਹੈ ਸੋਮਾ ਪਿਆਰਾਂ ਦਾ,
ਖਿਮਾ, ਸੀਲਤਾ, ਸੱਚ-ਸੁਚ, ਸੰਜਮ ਘੇਰਾ ਇਹਦੇ ਦੀਦਾਰਾਂ ਦਾ;
ਦੁੱਖ ਭੁਲਦੇ, ਸੁਖ ਸਹਿਜ ਉਪਜਦੇ, ਰਸ ਮਿਲਦਾ ਝਨਕਾਰਾਂ ਦਾ,
ਤੜਪ ਬੁਝੇ, ਤਨ, ਮਨ ਤੇ ਧਨ ਦੀ, ਪਾ ਝਲਕਾ ਇਕ ਵਾਰਾਂ ਦਾ;
ਸੂਖਮ, ਕੋਮਲ, ਸਦਾ ਸੁਗੰਧਤ, ਮਹਿਰਮ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦਾ,
ਮਾਨੁਖਤਾ ਦੇ [illegible]ਹਾਰਾਂ ਦਾ।

ਤੁਧ ਚਿਤਵਤ ਸੁਖ ਅਧਿਕ ਹੋਇ
ਨਾਸਹਿ ਅਨਗਨ ਪਾਪ।
ਕਰ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਰਿਦ ਬਸਹੁ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ : ਮ੍ਰਿਦੂਲੀ ਮੁਸਕਾਣ

ਡਾ. ਆਤਮ ਹਮਰਾਹੀ

ਉਪਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਛਹਿਬਰ ਜਿਹੀ ਹੈ
ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਮਲ ਮ੍ਰਿਦੂਲੀ ਮੁਸਕਾਣ ਵਿੱਚ।
ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ-ਕੀਲ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ
ਸ਼ਗੁਫ਼ਤਾ ਪੁਨੀਤ ਤੱਕਣੀ ਵਿੱਚ।
ਕਹਿਕਸ਼ਾਈ ਰਮਜ਼ ਹੈ
ਨਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਉਲਫ਼ਤੀ-ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਵਿੱਚ।
ਪੁਨੀਤ ਸਵੱਛਤਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਜਿਹਾ ਹੈ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਨੜੇ ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਵਿੱਚ।
ਜਲ-ਤਰੰਗੀ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਨਾਦ ਜਿਹਾ ਉਠਦਾ ਹੈ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ-ਰਸ ਰੱਤੇ
ਸਾਬਰ, ਸੰਤੋਖੇ ਮਨ ਦੇ ਸਰੋਵਰ 'ਚੋਂ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਰੇਕ ਉਪਕਾਰੀ-ਜਗਤ ਦੀ
ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਸਦਾ ਸਵਰਨ ਆਭਾ ਹਨ ਉਹ।
ਕੰਪਿਊਟਰੀ ਸਿਮਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਕੀ-ਮੁਹਾਂਦਰੇ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਨਮੀ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਝਿਲਮਿਲਾਂਦੇ

ਭਜਨੀਕ ਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਉੱਦਮ ਵਿੱਚ
ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ।
ਵਡ-ਪਰਤਾਪੀ ਪਿਤਾ ਤੇ ਮਾਂ ਭੂਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਉਦਰੋਂ ਵੀਹ ਨੂੰ ਅਵਤਰੇ
ਅਤੇ ਉਨਾਹਠ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ-ਨਸ਼ੀਨ ਹੋਏ
'ਮਨਜੀਤੇ ਜਗਜੀਤ' ਦੇ ਗੁਰਵਾਕੀਏ
ਪ੍ਰਭ-ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਨਿਧੀਏ ਸਤਿਗੁਰ
ਕਰਮਸ਼ੀਲ ਰਹਿਬਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵੰਤੇ ਆਗੂ
ਨਾਮਧਾਰੀਅਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਬਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ
ਪੁਨੀਤ ਭਾਵੀ ਮੁਰਸ਼ਦ
ਆਫ਼ਤਾਬੀ ਰੌਸ਼ਨੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ
'ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀਅਤ' ਦੇ ਅਲੰਬਰਦਾਰ 'ਗੋਪਾਲ ਰਤਨ'
ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਚੁੰਬਕੀ-ਪ੍ਰੇਰਕ
ਪ੍ਰਭ-ਅਭੇਦੀ ਬ੍ਰਹਮ-ਗਿਆਨੀ
ਨਵੀਨ ਵਿੱਦਿਆ ਦੀ ਧਰਮ-ਪੱਖਤਾ ਦੇ ਮੁਦਈ
ਪਾਵਨਤਾ, ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ, ਬਾ-ਜ਼ਾਬਤਾ ਜੀਵਨ,
ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਮਧਾਰੀਅਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਊਰਜੀ
ਸੁਆਸ-ਸੁਆਸ ਭਜਨੀਕ, ਖਿਣ-ਖਿਣ ਜਾਗ੍ਰਿਤ

ਮਹਿਮਾ ਦੇ ਪੁੰਜ, ਨਿਰੀ ਸੰਗੀਤਕਤਾ,
ਮੁਹੱਬਤੀ ਖਿੱਚ ਦੇ ਅਮੁੱਕ ਸੋਮੇਂ,
ਰਹਿਬਰ, ਦਿਲਬਰ, ਸਤਿਗੁਰ, ਪਾਰ-ਬ੍ਰਹਮੀਏ
ਫ਼ਿਆਜ਼, ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਧੀਏ
ਨਾਨਕੀ-ਦਸ਼ਮੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਪਾਸਾਰੀਏ
ਅਮਲੀ ਦਾਨਸ਼ ਦੇ ਆਸਤਕ-ਮਾਰਗੀਏ
ਏਕੰਮਕਾਰਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਏ
ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਏਕਮਤਾ
ਪ੍ਰਭਾਕਰ, ਸੂਰਜ, ਆਫ਼ਤਾਬ, ਰੂਹਾਨੀ ਜਲਵਾ
ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਾਰਾ ਨਾਮਧਾਰੀ ਜਗਤ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ, ਮਰਕੂਜ਼ ਹੈ,
ਆਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਬਲਿਹਾਰ ਹੈ।
ਨਾਮਧਾਰੀਅਤ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤ ਪਾਵਨਤਾ ਹੈ,
ਉਮਰ-ਦਰਾਜ਼ੀ, ਸਦ-ਬਸ਼ਾਸ਼ੀ, ਬ੍ਰਹਮ-ਲੀਨਤਾ : ਬ੍ਰਹਮੀਸ਼ਵਰਤਾ
ਇਕਾਗਰਤਾ, ਨਿਰਾਲਮਤਾ, ਆਤਮਸ਼ੀਲਤਾ, ਆਤਮ ਦਰਸ਼ਤਾ
ਦੈਨਿਕ ਸਿਮਰਨ, ਸਾਧਨਾ, ਰਿਆਜ਼।
ਇਹ ਕੁੱਝ ਪੰਨੇ ਹਨ ਮੇਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ
ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਲਈ ਨਿਆਜ਼!
ਓਮ, ਸਤਿਅਮ, ਸ਼ਿਵਮ, ਸੁੰਦਰਮ!

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸੰਗੀਤ-ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਉਸਤਾਦ ਸਹਿਬਾਨ

ਉਸਤਾਦ ਭਾਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਉਸਤਾਦ ਭਾਈ ਮਸਤਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਉਸਤਾਦ ਭਾਈ ਊਧੋ ਖਾਨ ਜੀ

ਉਸਤਾਦ ਭਾਈ ਤਾਬਾ ਜੀ ਰਬਾਬੀ

ਬਚਪਨ ਦੇ ਵਿਚ ਰਾਗ ਵਿਦਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਮਾਣੀ,
ਸਾਜ਼ ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਮ ਬਣ ਕੇ ਗੂੰਜੀ ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ

ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥੁ

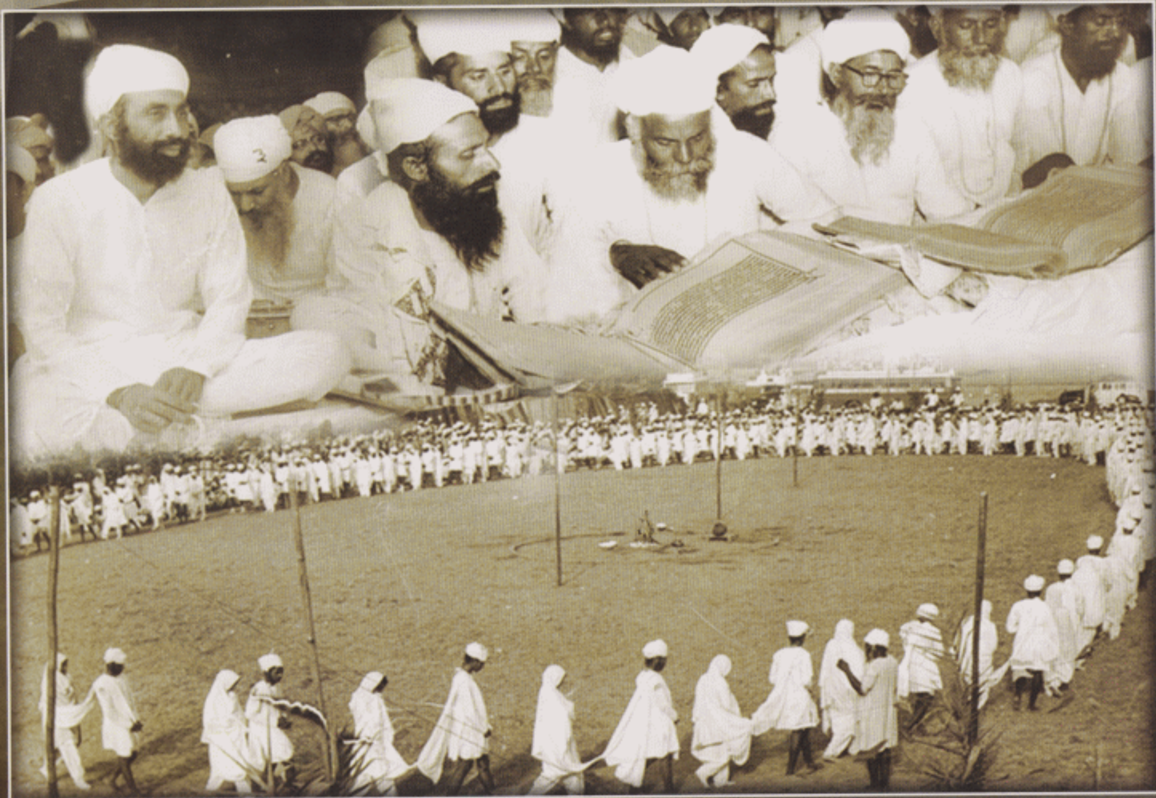
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

- ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ 'ਸੇਵਕ'

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ 'ਸਤਿ' ਅਤੇ 'ਗੁਰੂ' ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਅਗਿਆਨ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸਤਿ' (ਸੱਚ) ਆਦਿ ਹੈ, ਸਦੀਵੀ ਹੈ, ਸੱਚ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ। ਜੀਵ ਨੂੰ 'ਸਤਿ' ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਗੁਰ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖ ਨੂੰ 'ਸਤਿਗੁਰੂ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੰਕਾਰ ਅਤੇ ਦਵੈਤ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ, ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਪਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਭੇਦ ਮਿਟਾ ਕੇ ਪਰਮ-ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਭ ਅਤੇ ਸਵਾਰਥ ਤਿਆਗਣ ਲਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹਿੱਤ ਜੀਵਨ ਅਰਪਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅੱਜ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ। ਆਪ ਨੇ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਂ-ਬੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਫ਼ਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਜਪ-ਤਪ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਰਤ, ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ ਨੂੰ ਜੋੜਕੇ ਰਾਜ-ਜੋਗ ਦਾ ਮਾਰਗ ਚਲਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ- "ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੇ ਗੁਰੂ, ਮੁਸਲਮਾਨੋਂ ਕੇ ਪੀਰ" ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਏ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਤੱਕ- ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਠਿਨ ਘਾਲਨਾ ਘਾਲ ਕੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਕਰਮ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਮ, ਭਗਤੀ, ਪਰਉਪਕਾਰ, ਸੇਵਾ, ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖੀ-ਫੁੱਲਵਾੜੀ ਨੂੰ ਪਿਓਂਦ ਕਰਕੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ। ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਨਿਆਰਾ ਰੂਪ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ। ਸਿੱਖ-ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਧਨ, ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਕਰਮ ਛੱਡ, ਐਸ਼ਪ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਏ। ਅਣਗਿਣਤ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਰਾਜ ਗੁਆ ਲਿਆ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਗਏ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੱਖੀ ਬਾਗ਼ ਤੇ ਆਈ ਪੱਤਝੜ ਸਮੇਂ ਬਸੰਤ-ਬਹਾਰ ਬਣ ਪ੍ਰਗਟੇ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਜੀਊਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਮੂਲ-ਮੰਤਰ 'ਭੈ ਕਾਹੂ ਕੋ ਦੇਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ' ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਇਆ। ਆਪਣੇ ਗੌਰਵਮਈ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਭਾਰਤ-ਵਰਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਸਾਮਰਾਜ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲਈ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛਿਪਦਾ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਮਰਾਜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸਮਝ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਨਿਰਵਾਸਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੌਂਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਅੱਤ ਸਖਤੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੋਤ ਨੂੰ ਜਗਦੀ ਰੱਖਿਆ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਅਕਹਿ ਅਤੇ ਅਸਹਿ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਸਥਾਈ ਪੁਲਿਸ ਚੌਂਕੀ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਰੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਨੂੰ ਜਰਾਇਮ-ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਫੇਰ ਹਰੀ ਦੇ ਤੇਜੱਸਵੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੇ ਪੰਥ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮ-ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸੁੱਚ-ਸੋਧ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾਇਆ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਕਾਰਆਮਦ ਹਥਿਆਰ "ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ" ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਲਾਪ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ।

ਇਸੇ ਗੌਰਵਮਈ ਗੁਰੂ-ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਜਾਂਨਸ਼ੀਨ ਸਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ। ਆਪ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਸਾਰਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ
ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਸ਼ਤਾਬਦੀ, 3 ਜੂਨ 1963 ਈ:, ਪਿੰਡ ਖੋਟੇ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਾਵਾਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਪਿਤਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਵਨ ਧਰਤੀ 'ਤੇ 8 ਮੱਘਰ 1977 ਬਿ. ਕੱਤਕ ਸੁਦੀ ਇਕਾਦਸ਼ੀ (22 ਨਵੰਬਰ, 1920) ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਖ਼ਤੀ 'ਤੇ ਪੂਰਨੇ ਪਾ ਕੇ ਆਪ ਕਰਵਾਈ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉਸਤਾਦ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਵਿੰਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਢਲੀ ਅਤੇ ਉਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆਲਾ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਦਿਆਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਵੇਖ ਕੇ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਠ, ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਪਿੰਗਲ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਬਾਗ਼ਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਵੀ ਸਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਦਿਆਲਾ ਪੁਰਾਤਨ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਮੁਨੀਆਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਵਰਗਾ ਸੀ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ-ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਵੀ ਬਾਕੀ ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਿਚਰਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਘੁਲਦੇ, ਕਬੱਡੀ, ਖਿੱਦੋ-ਖੂੰਡੀ, ਫੁੱਟਬਾਲ ਅਤੇ ਗਤਕਾ ਖੇਡਦੇ, ਤੇਜ਼ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤੈਰਦੇ। ਘੋੜ-ਸਵਾਰੀ ਅਤੇ ਪੋਲੋ ਵੀ ਖੇਡਦੇ। ਗਊਆਂ, ਮੱਝਾਂ ਅਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ 'ਬੇਅੰਤ ਜੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

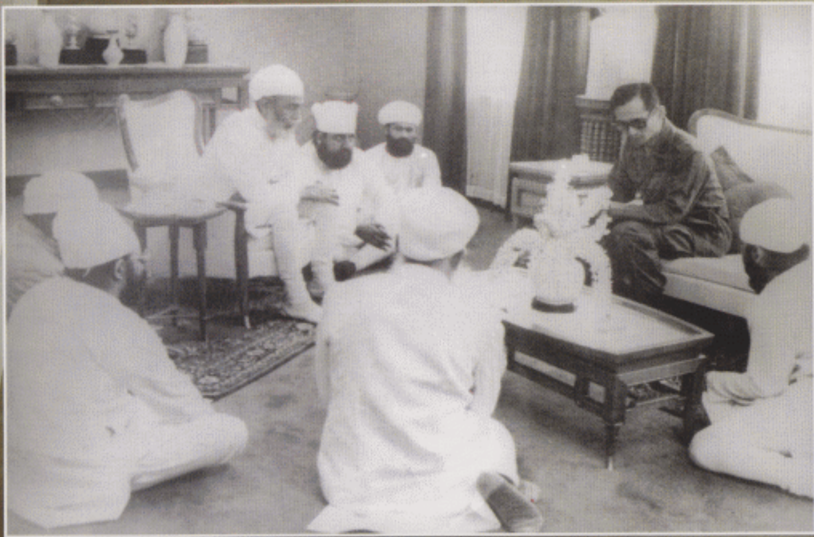
ਯੁਵਾ-ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਪਿਤਾ-ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇਸ਼-ਭਗਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੰਦੇ ਜਲੂਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ, ਜਲਸਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ। ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕਰਦੇ। ਮੇਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਦੌਰੇ ਵੀ ਕਰਦੇ। ਸੰਗਤ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰਦੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਵੇਗੀ, ਤੁਸੀਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਾਵੀਓਂ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਓ। ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ਰੀਦ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ। ਅਟੱਲ-ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਖ੍ਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ।

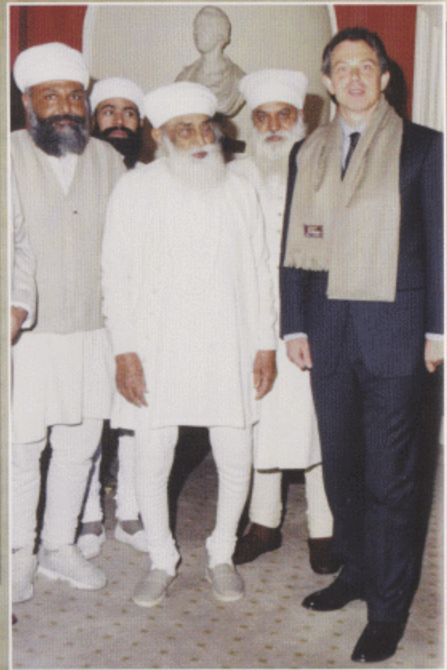
ਸੰਨ 1947 ਈ. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਦੰਗੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਗੋਲੀਆਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਅੱਗਾਂ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਲੁੱਟੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਲੋਕਾਈ ਤ੍ਰਾਹ-ਤ੍ਰਾਹ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੇਤਾ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਬਚਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਲਿਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਉੱਜੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਸਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਹ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਦਰ ਹੀ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾਫ਼ਲਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਆਪਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇੜਿਓਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਲੰਗਰ 'ਚੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕ ਕੇ ਜਾਂਦੇ। ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਜਾਨੀ-ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸਗੋਂ ਯਥਾ-ਯੋਗ ਅੰਨ-ਜਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸੰਨ 1947 ਤੋਂ 1950 ਈ. ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੀਹ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਾਂਝੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ-ਵਢਾਈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਪਿਤਾ-ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਡੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਬੜੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ।

ਵੱਡੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ 39 ਵਰ੍ਹੇ ਇੱਕ ਸਿਦਕੀ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਬਿਤਾਏ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਆਪ ਨੂੰ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਵਾਂਗ ਇਸ ਰਾਜ-ਜੋਗ ਗੱਦੀ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ-

ਚੰਗਮਈ (ਥਾਈਲੈਂਡ) ਰਾਇਲ ਪੈਲੇਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਬੈਠੇ
ਥਾਈਲੈਂਡ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮਹਾਰਾਜ ਭੂਮੀਬੋਲ ਅਦੂਲਿਆਦੇਜ਼

2000 ਈ: ਲੰਡਨ (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟੋਨੀ ਬਲੇਅਰ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ

ਨਾ ਸ਼ਾਹੀ ਜਾਗੀਰ, ਨਾ ਤਖ਼ਤ ਤਾਜ, ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਦਰ ਤੇਰੇ ਦੇ ਮੋਹਤਾਜ਼।
(ਹ.ਸ. ਸੇਵਕ)

ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਦੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਕਿ ਆਪਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ? ਜੁਆਬ ਸੀ:-

"ਅਗਸਤ ਆਦਿ ਜੇ ਬੜੇ ਤਪਸਤਪੀ ਬਿਸੇਖੀਐ॥

ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਕੋ ਕਰੰਤ ਪਾਠ ਪੇਖੀਐ॥

ਤੁਕਾਂ ਸੁਣਾ ਦੇਣੀਆਂ, ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਆਪ ਦੇ ਈਸ਼ਵਰੀ ਅਵਤਾਰ ਹੋਣ ਦਾ।

ਇਕ ਸਾਧੂ (ਮੰਗਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮਟਾਹਲੀ) ਦੇ ਚਿਤਵਣ ਤੇ - ਕਿ ਜੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਕਲਾ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਸਾਧੂ ਦੀ ਕੁਟੀਆ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਰੰਬੀ ਮੰਗਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ।

ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸੌਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ। ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਸਰੋਵਰ ਕੰਢੇ ਪਈ ਇੱਕ ਲੱਕੜ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਾਰੀ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਭ ਦੇ ਜਾਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਆ ਜਾਣਾ।

ਮੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਸਾਧਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਲੰਗਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਪਕਾਉਣੇ, ਸੰਗਤ ਦੇ ਜੂਠੇ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ, ਕਈ-ਕਈ ਰਾਤਾਂ ਜਾਗ ਕੇ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣੀ। ਗੁਰੂ-ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਦੌਰੇ ਕਰਨੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨੇ। ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਸ਼ੰਕੇ ਨਵਿਰਤ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਸਾਰ ਸਮਝਾਉਣਾ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੰਤ ਤਰਨ ਸਿੰਘ ਵਹਿਮੀ ਦੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ ਸਿੱਖੀ ਕੀ ਹੈ? ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਦਾ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ? ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ- ਸਿੱਖ ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਬਾਲਕ ਵਾਂਗ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪਿਤਾ ਉਂਗਲੀ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖੇ ਤਦ ਹੀ ਬਾਲ ਮੇਲੇ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਮਿਹਰ ਭਰਿਆ ਹੱਥ ਰੱਖੇ।

ਪਿਤਾ- ਸਤਿਗੁਰੂ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਮੁਖ਼ਤਿਆਰਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਤਿ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣੀ, ਸਖਤੀਆਂ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਸਹਿਨ ਕਰਨੀਆਂ, ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਜਤਾਉਣਾ।

ਇੱਕ ਵੇਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਸਤਾਦ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੱਡੇ ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਵੀਂ- ਮੈਂ ਸਭ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਫੇਰ ਨਾ ਕਹੇ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ?- ਕੁੱਝ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦੱਸ ਦੇਵੇ। ਜੁਆਬ ਵਿੱਚ ਆਪ ਨੇ ਕਛਹਿਰੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਕੱਛ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕਾਕੇ ਤੋਂ ਇਹੀ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਹੀ ਮੰਗੇਗਾ।

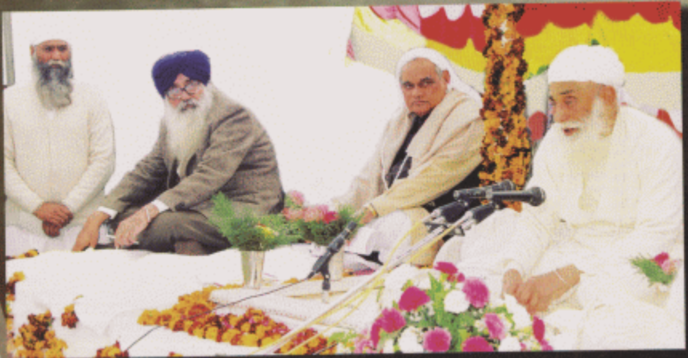
ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲੋਂ ਦਿੱਲੀਓਂ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਸ੍ਰ. ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ "ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਢਿੱਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਥ ਨੂੰ ਅਜੇ ਆਪ ਦੀ ਬੜੀ ਲੋੜ ਹੈ।"

"ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਵੱਡਾ ਕਾਕਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸੰਭਾਲ-ਜੋਗ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।" ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰੋਂ ਆਖ਼ਰੀ ਵੇਰ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਜਾਣ ਸਮੇਂ 26 ਵੈਸਾਖ 2016 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਏਥੇ (ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ) ਉਹ ਹੀ ਰਹੇ ਜਿਸ ਨੇ ਵੱਡੇ ਕਾਕੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਭ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਇਸੇ ਪਾਸ ਹਨ।

ਔਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
ਪਾਤਸ਼ਾਹੋਂ ਪਰ ਸਾਚੀ ਤੇਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਹੈ

5-6 ਸਾਉਣ 2016 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੋਲ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੱਡੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਸਦਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਆ। ਸੰਤ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ੂਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰਕੇ ਚੌਂਕੀ ਮੰਗਵਾਈ। ਚੌਂਕੀ ਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ। ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਫ਼ਰਮਾਇਆ- "ਭਾਵੇਂ ਕੋਠਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਵਿਕ ਜਾਣ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਮਿੱਤ ਆਰੰਭੇ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਵਾ ਲੱਖ ਪਾਠ ਜ਼ਰੂਰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨੇ।"

ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਾਲਾਤ ਬੜੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਨ। ਕੁਝ ਗੁਰੂ ਦੋਖੀਆਂ ਅਤੇ ਸਵਾਰਥੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਕਰੀਬ 22 ਮੁਕੱਦਮੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਰਾਜਨੇਤਾ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਥਲੱਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠੀ ਕਚਹਿਰੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ। ਪਹਿਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼, ਫੇਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕੁਝ ਸਵਾਰਥੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਕੀਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼। ਵੱਡੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਤਰ ਰਹੇ ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਜੀਵਨ ਦੇ। ਐਸੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਹੀ 5-6 ਭਾਦਰੋਂ ਦੀ ਰਾਤ ਸੰਮਤ 2016 ਬਿ. (ਸੰ. 1959 ਈ.) ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾ ਗਏ। ਵੱਡੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲੀ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਕੇ,

- ਗੁਰੂ ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ।

- ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਤਾ।

- ਰੁੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ

- ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਥਾਪੜਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਤੋਰਿਆ।

- ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਆਰੰਭੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ।

- ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾਇਆ।

- ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਾਰਜ ਆਰੰਭੇ।

-ਨਵੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਪਾਈਆਂ।

- ਨੌਜੁਆਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਯਤਨ ਅਰੰਭੇ।

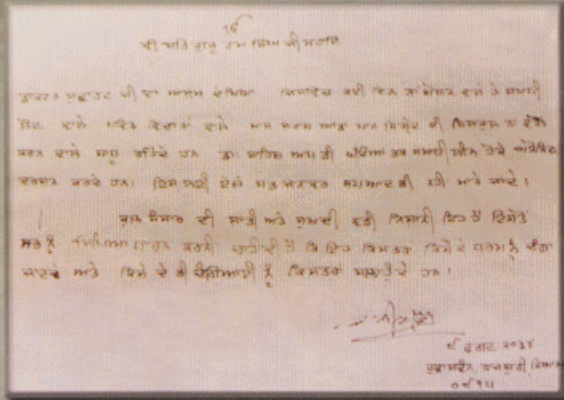
- ਸਾਹਿਤ, ਸੰਗੀਤ, ਖੇਡਾਂ, ਬਾਗ਼ਬਾਨੀ ਅਤੇ ਬੀਜ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਦੀ ਮਾਣਯੋਗ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ।

- ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧਤਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ।

- ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਅਮਨ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਦੌਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ।

19 ਅਕਤੂਬਰ 1978 - ਹੂਫਾ ਸਵੰਨ (ਥਾਈਲੈਂਡ) ਵਿਖੇ

ਡਾ: ਸੁਚਾਟ ਵਲੋਂ ਬਣਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸ਼ਾਂਤੀ-ਮੰਦਰ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰਖਣ ਉਪਰੰਤ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਬਚਨ ਲਿਖਦਿਆਂ

ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਉਪਰੰਤ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

- ਅੱਜ ਆਪ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਸਿੱਖੀ-ਸਰੂਪ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਖਾਵਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ। ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਸੰਤ ਨਗਰ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਦੇ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ- **"ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਠੀਕ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਹੀ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ।"** - ਇਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਸੀ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਰਾਫ਼ੇ, ਨੀਮ ਪਾਗ਼ਲ ਹੋਏ ਪੁਰਸ਼ ਜਦ ਬਖ਼ਸ਼ਾਉਣ ਆਏ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ- "ਜਿਸ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਉਸੇ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨਾਲ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਜਾਓਗੇ, ਠੀਕ ਹੋਵੋਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬੱਦਲ ਖਿੰਡ-ਪੁੰਡ ਗਏ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਕਾਸ਼ 'ਤੇ ਸੂਰਜ ਬਣ ਚਮਕਣ ਲੱਗੇ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਿਤਵੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਰਕੱਸਾ ਕਰ ਲਿਆ।

ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਡਾਇਰੀ ਦੇ 27 ਫਰਵਰੀ 1950 ਈ. ਦੇ ਪੰਨੇ ਤੇ ਬੈਂਕਾਕ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਿਖਿਆ ਹੈ- "ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਥਾ ਵਿੱਚ ਦੇਹਧਾਰੀ ਅਵਤਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੱਸੀ- ਕਥਾ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਨਿਤਨੇਮ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਮ ਕਰ ਦੂਸਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰ ਭਜਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਤੁਹਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਦਾ ਹੀ ਹੈ।"

ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਨਾਤੇ ਦੇ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਭਜਨ-ਬਾਣੀ ਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਨੇ -

- ਤਿੰਨ ਵੇਰ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਵਾ-ਸਵਾ ਲੱਖ ਪਾਠ ਕਰਵਾਏ।

- ਪੰਜ ਵੇਰ ਸਵਾ-ਸਵਾ ਲੱਖ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਪਾਠ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਹਵਨ ਯੱਗ ਕਰਵਾਏ।

- ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਦੋ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਦੀਆਂ ਅਖੰਡ ਵਰਨੀਆਂ ਵਧ ਕੇ ਅੱਜ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ 16 ਅਖੰਡ ਵਰਨੀਆਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

- ਸਾਲਾਨਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਜਪ-ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਮੇਂ ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਥਾਈਲੈਂਡ, ਅਫ਼ਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਜਰਮਨ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅੱਠ-ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੰਨ 1986 ਈ. ਤੋਂ ਅਖੰਡ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਜਪ ਪ੍ਰਯੋਗ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਚੰਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਬੱਚੇ, ਜਵਾਨ, ਬਿਰਧ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੋ ਵਜੇ ਤੋਂ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਜਪਵਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਅਤਿ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਣ ਕੇਸੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਦੋ ਵਜੇ ਤੋਂ ਸੂਰਜ ਉਦਯ ਤੱਕ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ, ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਨਾ, ਦੁਪਹਿਰੇ 1 ਘੰਟਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ- ਰੋਜ਼ਾਨਾ 16 ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠ* ਕਰਨਾ ਆਪ ਦੇ ਨਿਤਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਂਦਿਆਂ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਸਨ- "ਹਰ ਜੀਅ ਪ੍ਰਤੀਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ।"

ਨਿਗਾਹਾਂ ਦਾ ਜਦ ਮਿਲਾਉਣਾਂ, ਰੱਬੀ ਸਰੂਰ ਆਉਣਾ;

ਜਾਂ ਬੋਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨੇ, ਦਿਲ ਬਾਗ-ਬਾਗ ਹੋਣਾ।

"ਘਰ-ਘਰ ਅੰਦਰ ਧਰਮਸਾਲ ਹੋਵੈ ਕੀਰਤਨ ਸਦਾ ਵਸੋਆ" ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਸੈਂਕੜੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਬੱਚੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਤੰਤੀ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਕੀਰਤਨ ਵਿੱਚ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਰਬਾਬ, ਸਿਤਾਰ, ਸਰੋਦ, ਸਾਰੰਦਾ, ਸੰਤੂਰ, ਦਿਲਰੁਬਾ ਅਤੇ ਬੰਸਰੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ, ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਆਪਣੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਵਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭੇਟਾ ਦੀ ਮਾਇਆ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਬੱਸ ਏਸੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਨਮੁੱਖ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣ ਸਕੀਏ।

ਉਸਾਰੂ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਆਪਣੀ ਕਰਮ-ਭੂਮੀ ਬਣਾਇਆ ਇਲਾਕਾ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਨੂੰ। ਬਾਗੜ ਦੇ ਮੁੱਢ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅੰਨ ਦਾ ਕਾਲ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਲੋਕ ਵਣਾਂ ਦੀਆਂ ਪੀਲ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬੇਰ ਖਾ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਔੜ ਕਾਰਨ ਏਥੇ ਕਾਂ ਤੱਕ ਤਿਹਾਏ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਨਾ ਸੜਕਾਂ, ਨਾ ਫ਼ਸਲਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਸੁਖੀ ਵੱਸਦੇ ਲੋਕ, ਨਾ ਹੀ ਚੰਗੇ ਘਰ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਚਰਨ ਪਾਏ, ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਇਆ, ਨਾਮ-ਬਾਣੀ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਵਾਇਆ 'ਸਾ ਧਰਤੀ ਭਈ ਹਰਿਆਵਲੀ ਜਿਥੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੈਠਾ ਆਇ' ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਵਰਖਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ, ਪਾਣੀ ਉੱਚੇ ਆ ਗਏ, ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਗ ਗਏ। ਹਰਿਆਵਲ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਧਣ ਲੱਗੀ ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਮੀਨ ਪੱਧਰੀ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਮੰਗਦੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਸਤਾਨਗੜ੍ਹ ਦੀ 400 ਏਕੜ ਦਲਦਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਬਾਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਦ ਅਤੇ ਸਪਰੇਅ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 66 ਮਣ ਕਣਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮਾਡਲ ਫਾਰਮ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਪਰਤੱਖ ਕਰਾਮਾਤ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਆਬਾਦ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬੇਰ, ਵਣਾਂ ਦੀਆਂ ਪੀਲ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਚਿੱਬੜ ਹੀ ਮੁੱਖ ਫ਼ਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਗ਼ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸੀਟਰੈੱਸ ਫੈਮਿਲੀ ਦੇ ਫਲ ਨਿੰਬੂ, ਸੰਤਰਾ, ਮਾਲਟਾ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਅਸੰਭਵ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਕਰਨਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਸੀ। ਆਪ ਨੇ ਪਹਿਲੋਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਅੰਗੂਰ, ਅਮਰੂਦ, ਕਿੰਨੂ, ਸੰਤਰੇ, ਮਾਲਟੇ ਅਤੇ ਚਕੋਦਰਿਆਂ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਲਵਾਏ। ਫੇਰ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ ਹੁਕਮ ਕਰਕੇ ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਲਵਾਏ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਜੋ ਝੋਨੇ ਅਤੇ ਕਣਕ ਦਾ ਦੋ-ਫ਼ਸਲੀ ਚੱਕਰ, ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੰਡੀ ਦੀ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੀ ਆਮਦਨ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 1962/63 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਫ਼ਲ ਯਤਨ ਆਰੰਭੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਸੇ ਸੋਚ ਦੀ ਉਪਜ ਸੀ 'ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੀਡਜ਼' ਦਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ। ਫੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 'ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੀਡਜ਼' ਅੱਜ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ।

ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪੱਕੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਵੀਹ-ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਏਧਰ ਧਿਆਨ ਦੇਂਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸੰਨ 1965-66 ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪੱਕੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿਛ ਗਿਆ।

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸ ਵੇਚਣ ਲਈ ਦੂਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰੱਥ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰਕੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਪਾਹ ਮਿਲ ਅਤੇ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਾਂ ਲਵਾਈਆਂ। ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਾਰਕੀਟ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾਇਆ। ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਭੱਠੇ ਲਵਾਏ।

ਵਡ-ਪ੍ਰਤਾਪੀ, ਮਾਤ ਭੁਪਿੰਦਰ ਦੇ ਨੈਨਾਂ ਦੇ ਤਾਰੇ,
ਕਿੰਨੇ ਉਚੇ, ਕਿੰਨੇ-ਸੁੱਚੇ ਕਿੰਨੇ ਪਿਆਰੇ-ਪਿਆਰੇ।
ਇਕ ਸਤਿਗੁਰ, ਇਕ ਸੇਵਕ ਪੂਰਾ, ਵੀਰ ਬੀਰ ਗੰਭੀਰ;
ਤਿਆਗ, ਵੈਰਾਗ ਤੇ ਸੇਵਾ-ਸਿਮਰਨ, ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਨਿਆਰੇ॥ (ਹ.ਸ. ਸੇਵਕ)

ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਦਿਨ ਦੂਣੀ ਰਾਤ ਚੌਗੁਣੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਅਜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਸੁਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ 1970-71 ਵਿੱਚ ਮਸਤਾਨਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਏਕੜ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਲੈਂਡ ਸਕੇਪਿੰਗ ਕਰਵਾਈ, ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ, ਫੁਹਾਰੇ, ਝੀਲ, ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖ, ਫੁੱਲ, ਹਰੇ ਘਾਹ ਦੇ ਪਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਚਾਲੇ ਸੁੰਦਰ ਕੋਠੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ। ਇਹ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਸੁਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲਾ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਘਰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੰਦਿਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਣਾਏ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਰੀਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਕੇਵਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਈ। ਹੁਣ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੁਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸੁੰਦਰ ਘਰ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸਗੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਗਰੀਬ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਵਧੀਆ ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ। ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕਥਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਦਾਮੇ ਦਾ ਦਲਿੱਦਰ ਕੱਟਕੇ ਉਸਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕੀਤੀ, ਉਸਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸੁਦਾਮੇ ਸ਼ਾਇਦ ਗਿਣੇ ਹੀ ਨਾ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਾਹੇ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ੀਆਂ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਏ ਅਤੇ ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਛੜਿਆ ਇਲਾਕਾ ਸਾਰੇ ਹਰਿਆਣੇ 'ਚੋਂ ਵੱਧ ਉਪਜ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਇਲਾਕਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਪਰ ਅਜੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਬਰਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰੇਤ ਦੇ ਟਿੱਬੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਚਰਨ ਛੁਹ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਸਨ। ਏਥੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਬਿਆਂ 'ਤੇ ਬੋਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਏਥੇ ਕਿੱਕਰ ਲਗਵਾਉ। ਏਥੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣੀ ਗਈ। ਏਥੇ ਹੀ ਇੱਕ ਟਿੱਬੇ ਵਾਲਾ ਖੂਹ ਹੈ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਲਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏਥੇ ਸਲਾਨਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਜਪ-ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਏਥੇ ਸਵਾ ਸੌ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੀਬ 250 ਟਰੈਕਟਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੂ, ਅੰਗੂਰ, ਅਮਰੂਦ, ਅਨਾਰ ਅਤੇ 15-18 ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੇਰਾਂ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਲਗਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਵੇਖ ਕੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਸਭ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪੱਧਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿੱਕਰਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਈਆਂ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ 15-20 ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੋਈ ਖ਼ੀਦਦਾ, ਦੋ ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਏਥੇ ਕੋਈ ਟਿੱਬਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸਦਾ, ਕੇਵਲ ਵੰਨਗੀ ਮਾਤਰ ਦੋ ਟਿੱਬੇ ਸਾਂਭ ਰੱਖੇ ਹਨ- ਇੱਕ ਜਿਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਜਪ-ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ 66 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਟਿੱਬਾ ਜਿੱਥੇ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬੈਠ ਕੇ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਬਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਘਾਹ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਰੇ ਭਰੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿੱਥੇ ਰਾਹੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਸੂਲ਼ਾਂ ਚੁਭਿਆ ਕਰਨੀਆਂ ਸਨ, ਅੱਜ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਚਰਨ-ਛੁਹ ਪਾ ਕੇ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਜੀ ਸੁੰਦਰ ਸੈਰਗਾਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੇਵਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ-ਸੰਵਾਰਿਆ ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਸਗੋਂ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸਮਾਜ ਨਿਰਮਾਣ ਵੱਲ ਵੀ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ।

ਸੰਨ 1964-65 ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਸਰਬ ਹਿੰਦ ਨਾਮਧਾਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਜਥਾ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਨ:

-ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਇਕੱਤ੍ਰ ਕਰਨਾ।

-ਨੌਜੁਆਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਦੁਰ-ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ।

-ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਦੀ ਸਰਬਾਂਗੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬਣ ਤੇ ਤਰਾਸ਼ਣ ਲਈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਉੱਜਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ।

ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਜੀ, ਬਖਸ਼ੋ ਨਾਮ ਅਧਾਰ। ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਦਾ ਆਸਰਾ ਰਖਾਂ ਹਿਰਦੇ ਧਾਰ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਹਰ ਸਾਲ ਇੱਕ ਸੰਮੇਲਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਮਧਾਰੀ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਚ ਮਿਲ ਗਿਆ- ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋਣ ਦਾ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ, ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਨ ਜੁਲਨ ਦਾ, ਸ਼ੰਕੇ ਨਵਿਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ।

ਸੰਨ 1965 ਈ. ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸਰਬ ਹਿੰਦ ਨਾਮਧਾਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਜਥਾ ਕੇਵਲ ਨੌਜੁਆਨ ਲੜਕਿਆਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਮਧਾਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਜਥਾ (ਇਸਤਰੀ ਵਿੰਗ) ਵੀ 1981 ਤੋਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਨੌਜੁਆਨ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਜਥਾ ਵੀ ਫ਼ੈਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣ, ਦਾਜ ਦਹੇਜ ਨਾ ਲੈਣ, ਨਾ ਦੇਣ, ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪਰਪੱਕ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਸਫ਼ਲ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਨੌਜੁਆਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰਦੇ, ਦੁਲਾਰਦੇ ਅਤੇ ਹਾਸ-ਬਿਲਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਚੀ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਅਪਣੱਤ, ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਸੁਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਨੇ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਮਰਪਣ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਨੌਜੁਆਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਥਾਪੜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਅ ਸਦਕਾ ਹੀ ਨਾਮਧਾਰੀ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਈ ਨਾਮਧਾਰੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੂਝ ਵਾਲੇ ਕਿਰਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਦਕਾ ਬੀਜ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ 'ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੀਡਜ਼' ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪਛਾਣ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

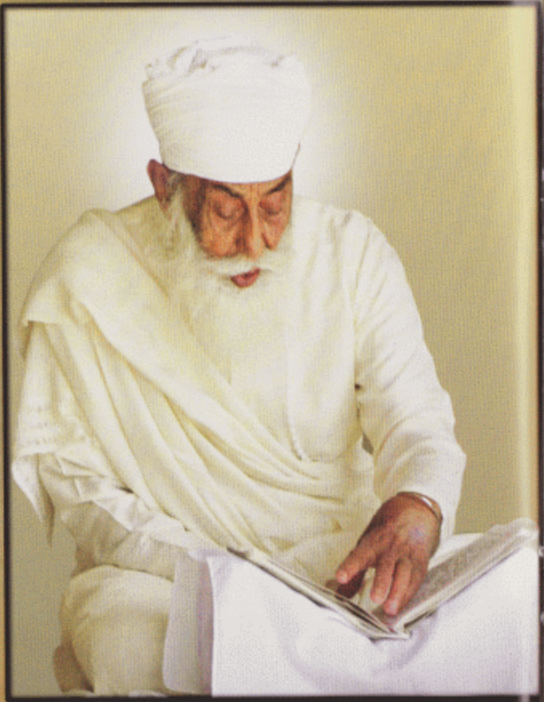
ਤਦੋਂਕਾ ਨੌਜੁਆਨ ਵਰਗ ਭਟਕ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਝ ਸਕੇ। ਪਰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਨੌਜੁਆਨ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵਡਭਾਗੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਆਸਥਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਵਾਗਾਂ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਹਰ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਣਯੋਗ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਸਕੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਮੁਖੀ ਸੀ- 15 ਅਕਤੂਬਰ, 2000 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਵੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਸਮੇਂ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇਂਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ- "ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਵਲ ਆਪਣਿਆਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂਭਿਆ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ।" ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ, ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਸਿਖ਼ਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ।

ਭਾਵੇਂ ਪੰਡਿਤ ਰਾਜਨ ਸਾਜਨ ਮਿਸ਼ਰਾ ਹੋਣ, ਡਾ. ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਅਲੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਦਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਉਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਾਂ ਬਾਗੜ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਘਰ ਦਾ ਲੜਕਾ ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਹੋਵੇ, ਅਜੇਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਹਨ। ਪੰ. ਰਾਜਨ ਸਾਜਨ ਮਿਸ਼ਰਾ ਸਾਧਾਰਨ ਕਲਰਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਗਾਇਨ-ਵਾਦਨ ਵਾਲੇ ਘਰਾਣੇ 'ਚੋਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਗਾਉਂਦੇ ਵੀ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਦ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਹੀ ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿਉ। ਤਨਖ਼ਾਹ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਲਵੋ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਅੱਜ ਇਹ ਮਿਸ਼ਰਾ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਗਾਇਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਪੰ. ਰਾਜਨ ਸਾਜਨ ਮਿਸ਼ਰਾ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ "ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਏਨੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਨਿਵਾਜਿਸ਼ ਸਦਕਾ ਹੀ ਹਾਂ।"

ਨਦਰ ਬੋਲ ਤੇਰੀ ਛੂਹ ਮਿਲ ਜਾਇ,
ਸਾਨੂੰ ਰੱਬੀ ਰਹਿਮਤ ਲੱਗੇ।

ਤੂ ਆਪਿ ਸਚਾ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ਸਚੀ
ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਅਥਾਹਾ ਹੇ॥

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾ. ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਅਲੀ (ਡਾ. ਮੂਸਾ) ਦਿੱਲੀ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਡਾ. ਮੂਸਾ ਦੀ ਤੀਖਣ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੋਰ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ, ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਇਲਾਜ ਲਈ ਅਸਾਧ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਭੇਜੇ, ਠੀਕ ਹੋਏ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਡਾ. ਮੂਸਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਡਾ. ਮੂਸਾ ਦਾ ਲੰਡਨ (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਦੇ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਲੀਨਿਕ ਹੈ। ਸ਼ਾਹੀ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਮੂਸਾ ਨੇ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ- "ਮੈਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਅਸਾਧ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ, ਮੇਰੀ ਅਕਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਦੇਵੀ ਮਿਹਰ-ਨਦਰਿ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ।"

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੇਵਲ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਸਗੋਂ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਂਭਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼-ਕੌਮ ਪ੍ਰਤੀ, ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗ੍ਰਾਮੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਪੰਡਤ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ, ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਆਗੂ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ ਸ੍ਰ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਂ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰ. ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਅਥਲੀਟ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬੋਹੜ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਖ਼ੁਰਸ਼ੀਦੀ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਨੂੰ ਨਿਸਚਿੰਤ ਕੀਤਾ- ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ।

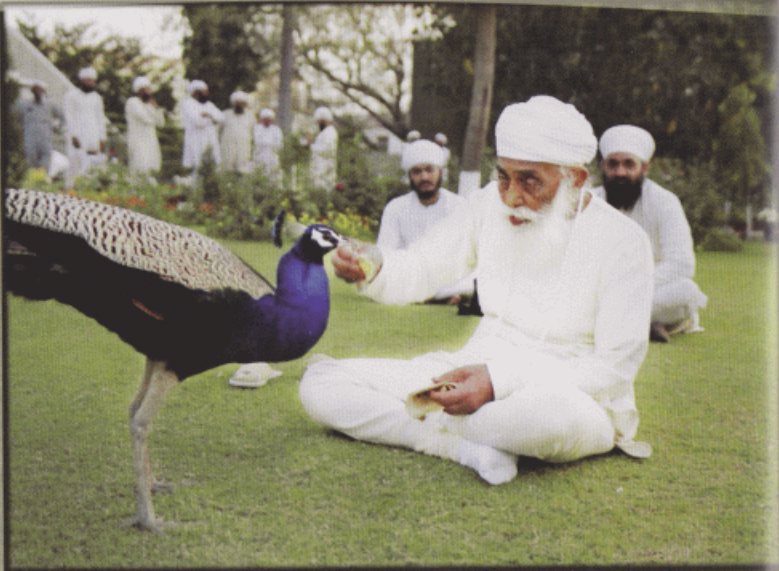
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਹੋਏ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਸੀ- ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ।

ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨਸਾਰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹਰ ਵਸਤੂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਚਹਿਰੀਆਂ, ਰੇਲ, ਡਾਕ-ਤਾਰ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਨ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਘਾਟ ਰਹਿ ਗਈ। ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ- ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕਾਲਿਜ ਬਣਾਇਆ। ਸੰਤ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ-ਵਿਦਿਆਲਾ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਕੈਡਮੀ, ਮੰਡੀ (ਹਿਮਾਚਲ) ਅਤੇ ਸਿਰਸਾ (ਹਰਿਆਣਾ) ਵਿਖੇ ਵੀ ਨਾਮਧਾਰੀ ਵਿਦਿਆਲੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੈਂਕਾਕ (ਥਾਈਲੈਂਡ) ਵਿਖੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ ਤੇਰਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਚੋਣਵਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਸਫ਼ਲ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਅਧਿਆਪਕ ਭੇਜਦੇ। ਅਮਰੀਕਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਭੇਜੇ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਅਯੋਜਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰਵ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ। ਸੰਨ 1969 ਈ. ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ, 1963 ਈ. ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਸ਼ਤਾਬਦੀ, 1972 ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗਵਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ, 1989-90 ਈ. ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਵਤਾਰ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਅਤੇ 1999 ਈ. ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਵਰ੍ਹਾ ਅਤੇ 2004 ਈ. ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ 400 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਏ। ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਹਿਤ ਛਪਵਾ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਆ।

ਜਿਸ ਜੰਤੂ ਨੇ ਤ੍ਰੇਤੇ ਦੇ ਵਿਚ ਸੇਤੂ ਰਾਮ ਬਣਾਇਆ।
ਰਾਮ ਰੂਪ ਜਗਜੀਤ ਗੁਰੂ ਨੇ ਓਸੇ ਨੂੰ ਲਡਿਆਇਆ॥

ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਬਨਾਰਸ ਵਿਖੇ ਸੰਪੂਰਨਾਨੰਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ 'ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਚੇਅਰ' ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਵਾਈਆਂ।

ਨਵ-ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ। ਏਥੇ ਬਿਨਾਂ ਥੰਮਾਂ ਤੋਂ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਹਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਪਾਣੀ ਲਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਮ ਸਰੋਵਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ- ਦੋ ਅਜੂਬੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ। 66 ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਰਕ-ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿਖੇ ਬਣਿਆ 66 ਫ਼ੁੱਟ ਉੱਚਾ ਖੰਡਾ ਵੀ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਸਥਾਨ ਰਾਈਆਂ, ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਰਕ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਰਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੀ ਬਣੇ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰਜ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਪੋਲੋ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਬਣਨਾ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਇਸ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਵਾਲੇ 300 ਬੈੱਡਾਂ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 28 ਅਕਤੂਬਰ 2000 ਈ. ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰ-ਕਵਲਾਂ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

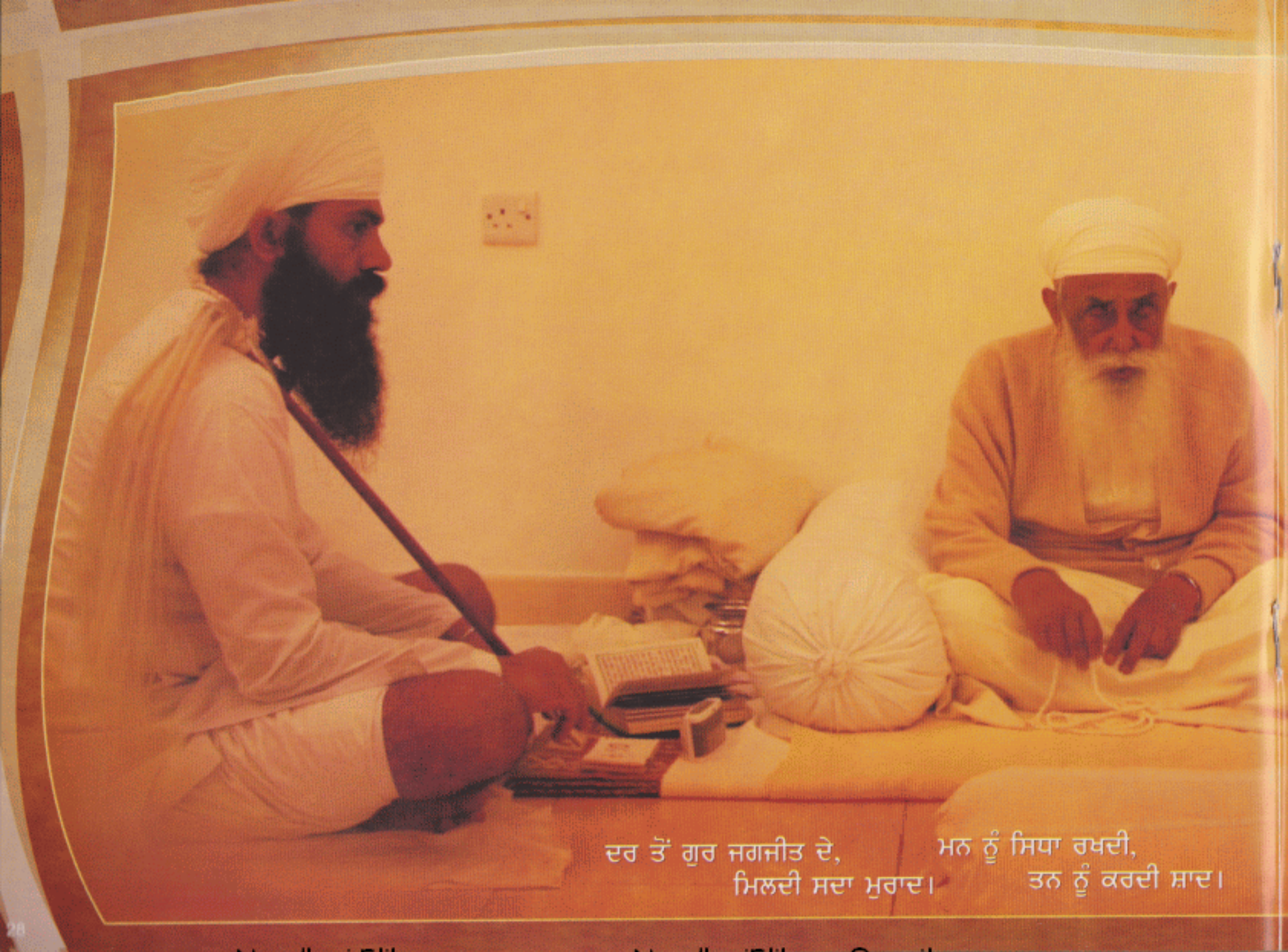
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸਰਬ ਧਰਮ ਸੰਮੇਲਨਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਕੇ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਦੇਸ਼ਾਂਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਮਾਣਯੋਗ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ। ਸੰਨ 1961 ਈ. ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ ਸਮੇਂ ਆਪ ਜੀ ਜਾਪਾਨ ਗਏ। ਉਥੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਹੋਰ ਕਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆ ਕੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਡਾ. ਗੁਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰੀ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀ ਸਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਭ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ? ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਲੰਮੇ ਲੰਮੇ ਵਿਖਿਆਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਾ ਹੋਈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ- "ਬੋਲੀਐ ਸਚ ਧਰਮ ਝੂਠ ਨ ਬੋਲੀਐ।" ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ ਸਭ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ- ਨਾਸਤਕ ਹਨ, ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧਰਮ ਹੈ।

- ਸੱਚ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਰੇ ਸੱਚ ਦੇ ਧਾਰਣੀ ਬਣ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਝਗੜੇ ਮੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ।

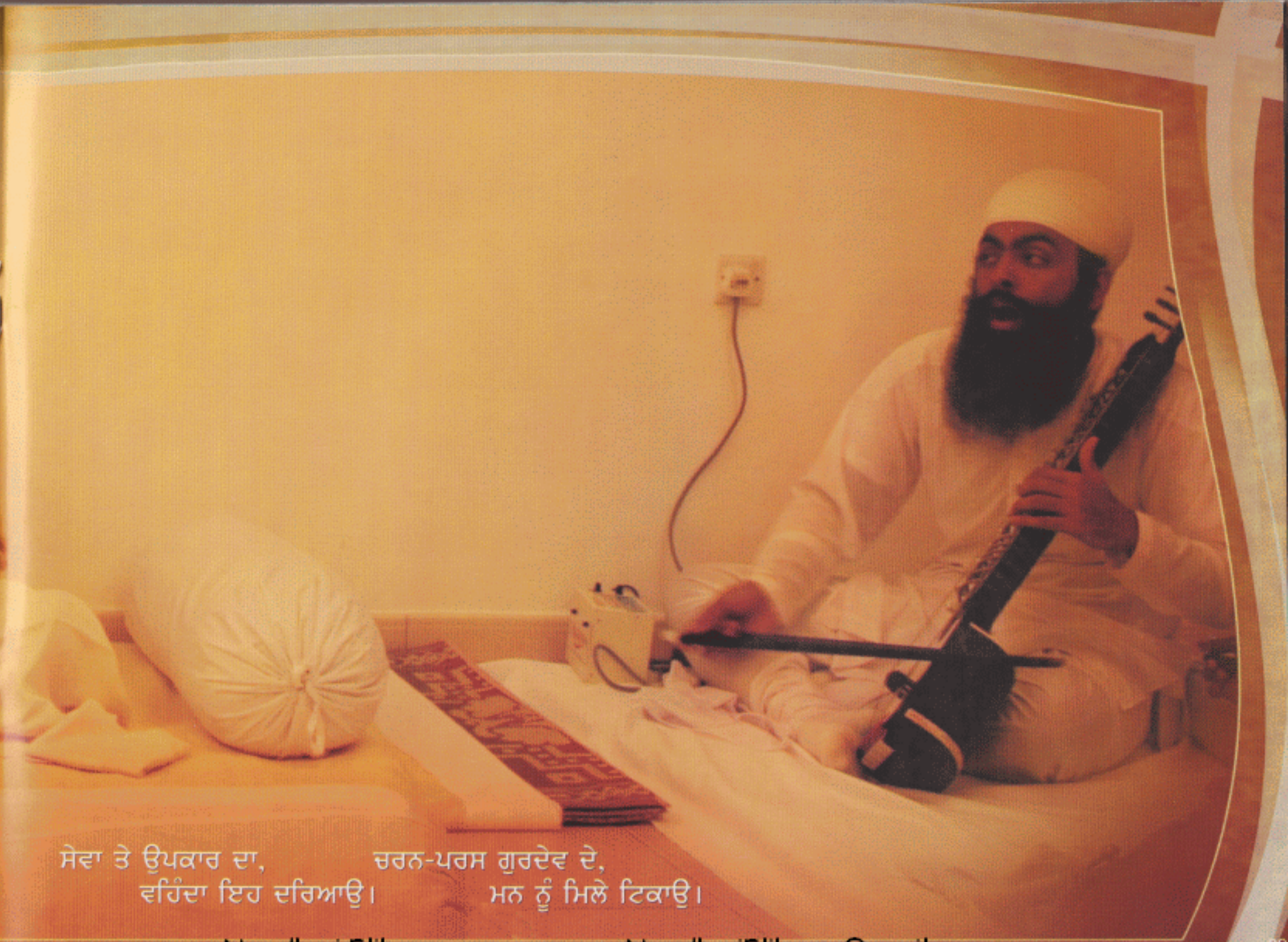
ਇਕ ਵੇਰ ਆਪ ਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ- "ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਸੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ? ਇਹ ਤੇ ਬੜੇ ਨਾਸਤਕ ਲੋਕ ਹਨ। ਧਰਮ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਦਾ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ।"

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜੁਆਬ ਸੀ : "ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਮਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਵੋ- ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਅਮਨ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 1999 ਵਿੱਚ ਕੇਪਟਾਊਨ (ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ) ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਭੇਜਿਆ। 27 ਤੋਂ 31 ਅਗਸਤ, 2000 ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦੇ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਤੋਂ 90 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬ 2000 ਆਗੂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਜੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਮੇਰੇ ਆਚਾਰੀਆ ਸੁਸ਼ੀਲ ਮੁਨੀ ਜੀ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅੱਜ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਇੰਜ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਲੋਕ ਗਵਨ ਕਰ

ਦਰ ਤੋਂ ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਦੇ,
ਮਿਲਦੀ ਸਦਾ ਮੁਰਾਦ।
ਮਨ ਨੂੰ ਸਿਧਾ ਰਖਦੀ,
ਤਨ ਨੂੰ ਕਰਦੀ ਸ਼ਾਦ।

ਸੇਵਾ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ਦਾ,
ਵਹਿੰਦਾ ਇਹ ਦਰਿਆਉ।
ਚਰਨ-ਪਰਸ ਗੁਰਦੇਵ ਦੇ,
ਮਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਟਿਕਾਉ।

ਗੁਰੂ ਸੱਚਾ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲ, ਗਊ ਰੱਖਿਅਕ ਗੋਪਾਲ, ਮਾਲੀ ਸੱਚਾ ਬਾਗਬਾਨ ਜੀ।
ਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ, ਤੇਰੀ ਕੀਰਤੀ ਮਹਾਨ ਜੀ॥ (ਕ.ਸ. ਕਸੇਲ)

ਕੈਸਾ ਰੂਪ ਕਮਾਲ ਹੈ ਤੇਰਾ,
ਲਾਇਆ ਹਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਡੇਰਾ,
ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਸਾ ਤੇਰਾ,
ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਤੇ ਚਾਰ ਚੌਫੇਰਾ,
ਤੇਰਾ ਜੱਸ ਗਾਂਵਦੇ। (ਕ.ਸ. ਕਸੇਲ)

ਇਹ ਮੁਸਕਾਣ ਜਿਦ੍ਹੇ ਤੇ ਪੈਂਦੀ, ਹਰਦੀ ਕਸ਼ਟ ਕਲੇਸ਼
ਇਨ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰਾ, ਜੀਵਨ ਦਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਇਸ ਮੁਖ-ਮੰਡਲ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੀ, ਭੈ-ਨਾਸ਼ਕ ਭਵਜਲ ਦੇ
ਕੀ ਤਕੋ, ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਵੋ, ਰਹਿਸੋ ਸੁਖੀ ਹਮੇਸ਼।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬੈਠਨੇ ਸੇ ਸੰਗੀਤ ਮੇਂ ਕੁਛ ਔਰ ਹੀ ਬਾਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ । ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਜੋ ਕੁਛ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਮੇਂ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਕੇ ਲੀਏ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਵੋਹ ਅਕੇਲੇ ਹੀ ਹੈਂ, ਉਨ ਕੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ; ਲੋਗ ਵਿਉਪਾਰ ਕੇ ਲੀਏ ਸੰਗੀਤ ਆਯੋਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਲੀਏ, ਸੰਗੀਤ ਕੇ ਲੀਏ, ਕਲਾਕਾਰੋਂ ਕੇ ਲੀਏ, ਜਨਤਾ ਕੇ ਲੀਏ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਹਮ ਸਭ ਇਨਕੇ ਆਭਾਰੀ ਹੈਂ।

-- ਪਦਮ-ਵਿਭੂਸ਼ਨ ਪੰਡਿਤ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ
ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਦਿਸੰਬਰ 1980

ਚੁੱਕੇ ਆਚਾਰੀਆ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੰਮੇਲਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂ।" ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਸਮੇਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਲਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਂਦਿਆਂ ਫ਼ਰਮਾਇਆ: "ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਹੀ ਝਗੜੇ ਮੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪ ਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਆਪ ਨੇ ਕਰਵਾਈਆਂ ਵੀ। ਜੁਲਾਈ 2000 ਈ. ਨੂੰ ਟੋਰਾਂਟੋ (ਕੈਨੇਡਾ) ਵਿਖੇ 34ਵੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : "ਅਮਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਜੀਵ ਹਿੰਸਾ ਹੈ, ਤਦ ਤੱਕ ਅਮਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਨਸਲ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ-ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਸ਼ੂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ।

ਗਊ-ਧਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਨਸਲ ਸੁਧਾਰ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਦੇ ਵੱਡਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਮੱਦੇ-ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸੰਨ 1965 ਈ. ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੋ-ਸੰਵਰਧਨ ਸੰਮਤੀ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ '**ਗੋਪਾਲ ਰਤਨ**' ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

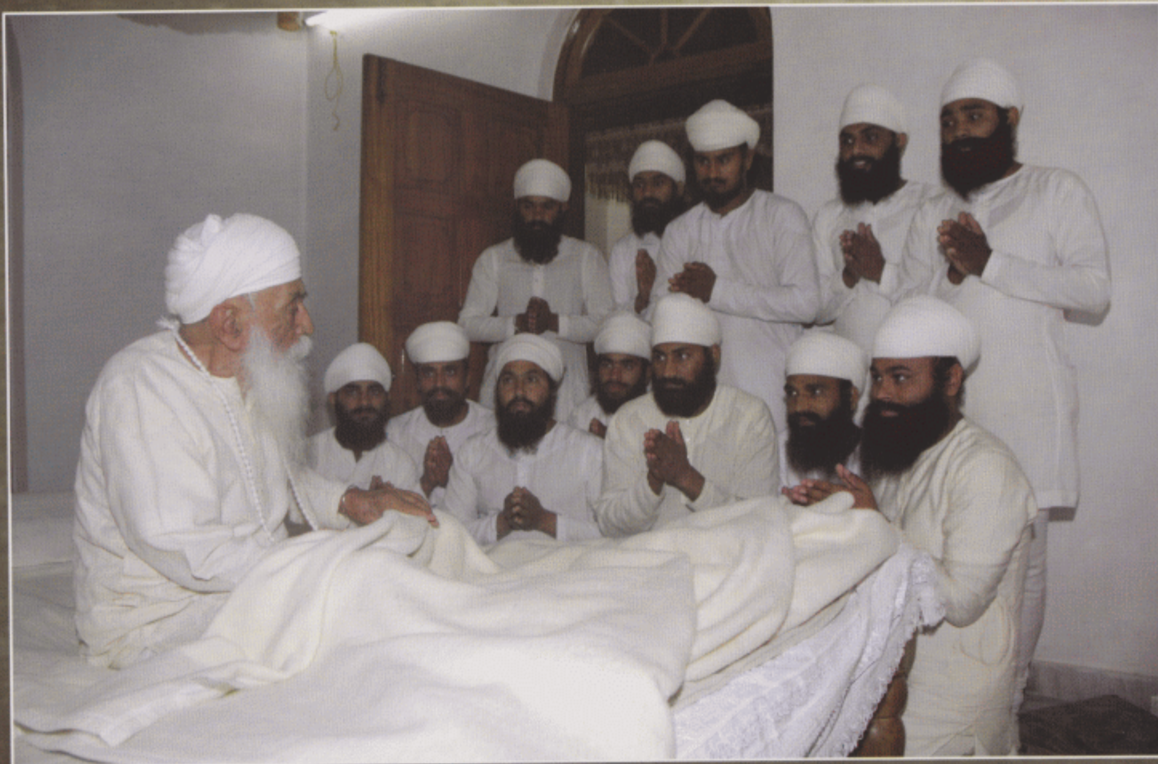
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਗਰੀਬ ਰੋਗੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ ਡਾਕਟਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ "**ਧਰਮ ਰੱਖਿਅਕ**" ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਭੇਟ ਕੀਤਾ।

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਤਨ ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਨ ਅਤੇ ਪਰਸਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ '**ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਐਵਾਰਡ**' ਭੇਟ ਕੀਤਾ।

ਆਪ ਜੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਉਸਤਾਦਾਂ ਪਾਸ ਆਪਣੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਭੇਜ ਕੇ ਸਭ ਦੇ ਗਾਇਨ ਅਤੇ ਵਾਦਨ ਦੀ ਵੰਨਗੀ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਕਰਵਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਟਿਕਟ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਕੇ ਬਾਬਾ ਹਰਬੱਲਭ ਸੰਗੀਤ ਦਰਬਾਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ '**ਸੰਗੀਤਾਚਾਰਯ**' ਸਨਮਾਨ ਭੇਟ ਕੀਤਾ।

4 ਨਵੰਬਰ, 1999 ਨੂੰ ਸਰੋਦ ਘਰ ਗਵਾਲੀਅਰ ਵਿਖੇ ਉਸਤਾਦ ਹਾਫ਼ਿਜ਼ ਅਲੀ ਖ਼ਾਂ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਉਸਤਾਦ ਅਮਜਦ ਅਲੀ ਖ਼ਾਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ "**ਸੰਗੀਤ ਮਨੀਸ਼ੀ**" ਸਨਮਾਨ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਸਿਖ਼ਰ ਦੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਭਗਤ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ਤਵਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਉਸੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਿ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅਭਿਨੰਦਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਖੇਡ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਪਾਵਨ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ। ਸਾਡੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖਿਡਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਫਖ਼ਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਸੁਆਸ-ਸੁਆਸ ਨਿਭਦੀ ਰਹੇ, ਚਰਨ-ਕੰਵਲ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ।
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਤਿਤੋਂ ਕਰੇ ਪੁਨੀਤ। (ਕ.ਸ. ਕਸੇਲ)

ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੋਈ ਜਦ ਸੰਨ 1978 ਈ. ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਿਵਾਸੀ ਲੰਬੀ ਔੜ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸੋਕਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ, ਡਰ ਸੀ ਕਿਤੇ ਕਾਲ ਨਾ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਵਾਲੇ ਅਜੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਔੜ ਹੀ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਂਦਿਆਂ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : "ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਂਗੇ, ਆਪਾਂ ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ- ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਅਵੱਸ਼ ਵਰਖਾ ਹੋਵੇਗੀ।" ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਰੱਜਵਾਂ ਮੀਂਹ ਪਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਦਿਨ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ "ਮੀਂਹ ਦਾ ਦੇਵਤਾ" ਆਖਿਆ।

ਨਵੰਬਰ, 1978 ਨੂੰ ਥਾਈਲੈਂਡ ਵਿਖੇ ਡਾ. ਸੁਚਾਟ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ 22 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਸੱਦੇ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਜੋ ਨੀਂਹ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ। 32 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਝੁਲਾਏ ਗਏ। ਉਦੋਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦ ਇਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਖਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਆਤਮਕ ਰਹਿਨੁਮਾ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਵੀ ਸਨ। ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਵੀ। ਸ੍ਰੀ ਚਰਨਾਂ ਦੇ ਭੌਰੇ ਬਾਗੜ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਵੀ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਕੇਵਲ ਧਾਰਮਿਕ ਗੁਰੂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਦਰਸ਼ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਸਰੱਈਏ ਵੀ ਸਨ। ਬਹੁਮੁਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਫ਼ਲ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਸਨ। ਬਚਨ ਅਤੇ ਕਰਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਆਪ ਨੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਦਲਕੇ, ਅਨੇਕਾਂ ਗਾਡੀ ਰਾਹ ਚਲਾਏ ਸਨ।

ਆਪ ਬਣੇ ਸੰਵਰੇ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੇ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਆਪ ਦਾ ਚੱਲਣਾ ਹੀ ਨਵੇਂ ਰਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਂਦਾ ਸੀ। ਆਪ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਪਜਾਊ ਬਣ ਗਈ, ਰੇਤਲੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਤੇ ਚਰਨ ਪਾਏ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਹਰਿਆਵਲ ਛਾ ਗਈ। ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਮੇਹਰ ਭਰਿਆ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਤਮ ਦਰਜੇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੰਗੀਤਕਾਰ, ਖਿਡਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬਣ ਗਏ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਛਾ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨੂਰਾਨੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਹਿਜ, ਸੁਹਜ ਅਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮਸਤਕ ਤੇ ਸਦਾਬਹਾਰ ਮੁਸਕਾਨ ਗੁਲਾਬ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਂਗ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਨੂੰ ਖੇੜਾ ਬਖ਼ਸ਼ਦੀ ਸੀ। ਸੱਜਣਾਂ ਵਰਗੀ ਅਪਣੱਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੋਹ-ਭਰੀ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਤੱਕਣੀ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਸਾਦਾ, ਸਵੱਛ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਉਦਮੀ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਸੀ। ਸਰਬ-ਪੱਖੀ ਸੰਚਾਲਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਮਯੋਗੀਆਂ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਸੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ।

ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ, ਸਦੀਵ ਕਾਲ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਰੁਸ਼ਨਾਉਣ ਲਈ ਚਾਨਣ-ਮੁਨਾਰੇ ਵਾਂਗ ਰੱਬੀ ਰਹਿਮਤ ਬਖੇਰਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦੇ ਇਸ ਰਹਿਨੁਮਾ ਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਪੈੜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਖ਼ਾਲਸਈ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਲਾਹੀ ਮਸ਼ਾਲ ਵਾਂਗ ਰੁਸ਼ਨਾਈਆਂ ਬਖੇਰਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

"ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਹਤੇ ਥੇ ਕਿ ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰੀ ਸੰਗੀਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ। ਇਸੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੋ ਯਾ ਫਕੀਰ ਹੋ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਭੀ ਹੈਂ ਔਰ ਫਕੀਰ ਭੀ। ਆਪ ਏਕ ਐਸੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੈਂ ਜੋ ਪੂਰੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਕੋ ਰਾਸਤਾ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰੀ ਸੰਗੀਤ ਕਿਆ ਹੈ? ਇਸਕੀ ਕੈਸੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ।"

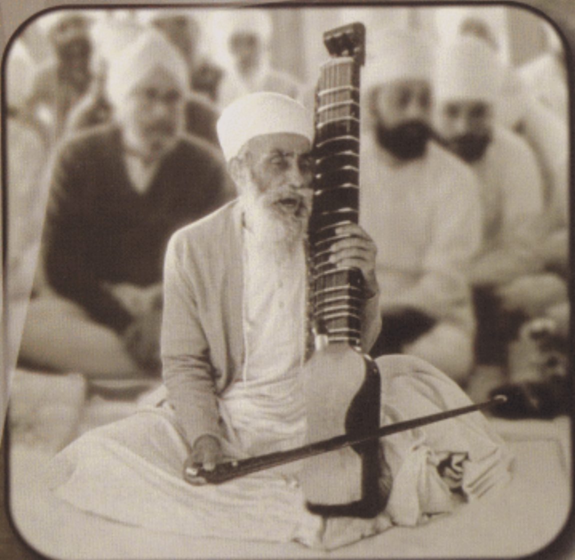
(ਉਸਤਾਦ ਅਮਜਦ ਅਲੀ ਖਾਨ)
ਸਰੋਦ ਸਮਰਾਟ, ਸਰੋਦਘਰ ਗਵਾਲੀਅਰ, 04-11-1999.

"ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਕੇ ਲੀਏ ਜੋ ਕੀਆ ਹੈ ਵੋਹ ਕੋਈ ਸੰਗੀਤ ਉਸਤਾਦ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ। ਐਸੇ ਸਮੇਂ ਮੇਂ ਆਪ ਜੈਸਾ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂ ਹੋਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਾਤ ਹੈ। ਆਪ ਕੇ ਮਸ਼ਤਸ਼ ਮੇਂ ਚੌਬੀਸੋਂ ਘੰਟੇ ਸੰਗੀਤ ਚਲਤਾ ਰਹਿਤਾ ਹੈ।"

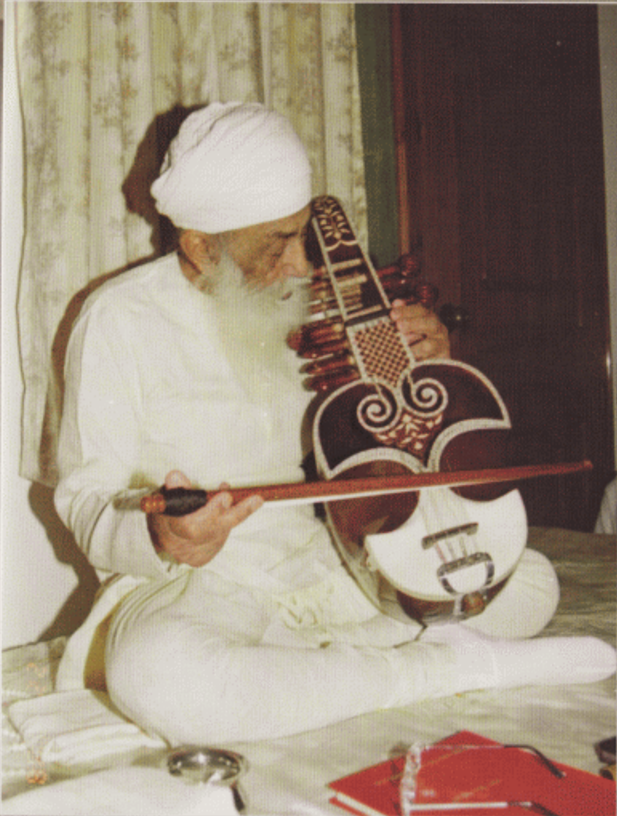
(ਪੰਡਿਤ ਸਾਜਨ ਮਿਸ਼ਰਾ)

ਤੇਰਾ ਉਹ ਗੁਣ ਗੁਣਾਉਣਾ
ਤੇ ਗੀਤ ਰੱਬੀ ਗਉਣਾ;
ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਉਹ ਆਲਮ
ਰਾਹੀਆਂ ਨੇ ਰੁਕ ਖਲੋਣਾਂ। (ਅ.ਸ. ਲਾਇਲ)

ਛੋਹ ਪੋਟਿਆਂ ਦੀ ਪਾ ਕੇ
ਤਾਰਾਂ ਚੋਂ ਰਾਗ ਝਰਨਾ;
ਪੌਣਾਂ ਨੇ ਮਹਿਕ ਉਠਣਾ
ਜਦ ਤਾਊਸ਼ ਹੱਥੀਂ ਫੜਨਾ।

ਗੁਰੂ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਾਰ, ਗਾਉਣ ਧਰੁਪਦ-ਧਮਾਰ, ਵੱਜਣ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਤਾਲ ਜੀ।
ਲਹਿਰੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਝੁਣਕਾਰ, ਕਈ ਸਾਜ਼ ਤਾਰਦਾਰ, ਅਤਿ ਮਿੱਠਾ ਸੁਰ ਤਾਲ ਜੀ।

ਦਿਲਰੁਬਾ ਜਦ ਵਜਾਉਣ, ਧੂਹ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ, ਵਾਹ! ਕੈਸਾ ਹੈ ਕਮਾਲ ਜੀ।
ਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਦਾ, ਸੰਗੀਤ ਹੈ ਕਮਾਲ ਜੀ। (ਪ੍ਰੋ. ਕ.ਸ. ਕਸੇਲ)

ਦਿਲਰੁਬਾ ਤੇ ਤਰਬ ਵਾਦਨ

ਖੰਡ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਸਵੱਰ ਰਚਨਾਂ

ਰਾਗ ਪੂਰੀਆ ਕਲਿਆਣ $13\frac{7}{8}$ ਮਾਤਰਾ

ਤੁਧ ਚਿਤਵਤ ਸੁਖ ਅਧਿਕ ਹੋਇ, ਨਾਸਹਿ ਅਨ ਗਨ ਪਾਪ ॥
ਕਰ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਰਿਦ ਬਸਹੁ, ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥
(ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਬੰਦਿਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਬਣਾਈ)

ਕਹੂੰ ਗੀਤ ਨਾਦ ਕੇ ਨਿਦਾਨ ਕੋ ਬਤਾਵਤ ਹੈ

ਖੰਡ ਮਾਤਰਾ ਦੀਆਂ

ਕਠਿਨਾਈਆਂ

ਸਹਿਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਸਤ ਕੰਵਲ

(੧)

ਕਾਪੀ ਰਾਗ ਵਿਦਯਾ
ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ
ਜ਼ਿਲਾ
ਲੁਧਿਹਾਨਾ

॥੧॥

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਰਾਗਨੀ ਆਸਾ ਕਾ ਬਿਆਨ
ਇਸ ਕੇ ਸਤ ਸੁਰ ਨੇ ਜਾਤੀ ਇਸ ਕੀ ਸੰਪੂਰਣ ਹੈਂ ॥ ਵਕਤ
ਸੁਭਾ ਕੇ ਗਾਇਨ ਕਰਨੀ ਆਸਾ ਮੇਂ ਪੰਜ ਰਾਗ ਕੀ ਰਾ
ਗਨੀਆਂ ॥ ਆਸਾ ਦੇ ॥ ਸੁਰ ॥ ਰੂਹਣਾ ॥ ਅਰ ॥ ਅਵ
ਰੋਹਣਾ ॥ ਸਾ ॥ ਰੇ ॥ ਗ ॥ ਮੰ ॥ ਪ ॥ ਧਨਸਾ ॥

ਸ ॥ ਰੇ ॥ ਗ ॥ ਮੰ ॥ ਪ ॥ ਧਾ ॥ ਨ ॥ ਸ

[illegible] ॥ ਸ ਰੇ ਚੜ੍ਹੀ ॥ ਗ ਚੜ੍ਹੀ ਮ ਉਤ੍ਰੀ ॥ ਪ ॥ ਧ ਚੜ੍ਹੀ
ਨ ਚੜ੍ਹੀ ॥ ਆਸਾ ਦੀ ਸਰਗਮ ॥
ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਪਾ ॥ ਪਨਧਪ ॥ ਮਗਰਸਾ ॥ ਗਰਸਸਾ ॥
੨ ॥ ਰਮਪਧਪ ਪਨਧਪ ॥ ਮਗਰਸਾ ॥ ਗਰਸਸਾ ॥ ੨ ॥
ਨਧਨਧਾ ॥ [illegible] ॥ ਰਸਰਾ ॥ ਗਰਾ ॥ ਗਸਾ ॥ ੧ ਰਮ
ਪਧਾ ॥ ਪਨਧਪਾ ॥ ਮਗਰਸਾ ॥ ਗਰਸਸਾ ॥ ੩ ॥
[illegible]ਸਾ ॥ ਨਧਨਧਾ ॥ ਮਪਧਸਾ ॥ ਸਸਾ ॥ ਸਰਗਰ ॥
ਨਧਪਾ ॥ ਸਸਾ ॥ ਸਰਸਨਧਪ ਮਗਰਸਾ ॥ ਰੇਮ ॥ ੪ ॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਹਉ ਵਾਰਿ ਵਾਰਿ ਜਾਉ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ
ਸਸ ਰੇ ਸਨਧਪ ਪਧਧ ਪਧਪ ਗਰਸਸ ਗਮਪਧ ਪਧਮ
ਪਮ ਗਰਸ ਗਮਪ ਗਮਪ ॥ ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨ ਤੁਮ ਪੂਰਨ ਦਾ
ਤੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦਇਆਲਾ ॥੧॥ ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ
ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨ ਮਾਲਾ ॥ ਧਪਧਪ ਸਸ ਗਰਗਸਨ
ਸਸਰ ਸਨਧਪ ਪਧਧ ਪਧਪ ਗਰਸਸ ਗਮਪਧ
ਪਧਮ ੨ ਮ ਗਰਸ ਗਮਪ ਗਮਪ ॥੨॥
ਦਰਸਨ ਪਿਆਸ ਬਹੁਤ ਮਨਿ ਮੇਰੈ ਨਾਨਕ ਦਰਸ
ਨਿਹਾਲਾ ॥੩॥੮॥

ਖਿਆਲ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਹਾਲ ਮੁਰੀ
ਦਾਂ ਕਹਿਣਾ ॥ ਸਸਸ ਨਨਧਧ ਮਮਮ ਧਧ ਪਨਧਪ
ਮਧ ਧਧ ਪਧ ਧਨਧਧ ਮਗਰਸ ਗਮਪ
ਗਮਪਧ ਧਮਪ ॥ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਰੋਗੁ ਰਜਾਈਆਂ
ਦਾ ਓਢਣ ਨਾਗ ਨਿਵਾਸਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣਾ ॥ ਸੂਲ ਸੁਰਾਹੀ
ਖੰਜਰੁ ਪਿਆਲਾ ਬਿੰਗੁ ਕਸਾਈਆਂ ਦਾ ਸਹਿਣਾ
ਯਾਰੜੇ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸਥਰੁ ਚੰਗਾ ਭਠ ਖੇੜਿਆਂ ਦਾ

ਸੰਪੂਰਣ ਟੋਡੀ ਤਾਲ ੪

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਦੁਪਦੇ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮਾਗਉ ਦਾਨੁ ਠਾਕੁਰ ਨਾਮੁ ॥ ਅਵਰੁ ਕਛੂ ਮੇਰੈ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲੈ ਮਿਲੈ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਣ ਗਾਮ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ਅਨੇਕ ਭੋਗ ਰਸ ਸਗਲ
ਤਰਵਰ ਕੀ ਛਾਮ ॥ ਧਾਇ ਧਾਇ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਉ ਧਾਵੈ ਸਗਲ ਨਿਰਾ
ਰਥ ਕਾਮ ॥ ਬਿਨੁ ਗੋਵਿੰਦ ਅਵਰੁ ਜੇ ਚਾਹਉ ਦੀਸੈ ਸਗਲ ਬਾਤ ਹੈ
ਖਾਮ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਰੇਨ ਮਾਗਉ ਮੇਰੋ ਮਨੁ ਪਾਵੈ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥

ਨੰਬ: ੯੦

ਰਾਗ ਕਮਾਰ ਤਾਲ ੩ ਠੁਮਰੀ:

ਕੋਇਲੀਆ ਕੂਕ ਸੁਨਾਵੈ ਰਸੀਲੀ ਮੋਹਿ ਬਿਰਹੋਂ ਸਤਾਵੈ ਪੀਅ
ਬਿਨੁ ਕਛੂ ਨ ਸੁਹਾਵੈ. ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਕਾਰੀ ਬਿਜਰੀ ਚਮਕੈ
ਮੋਰ ਜੀਅ ਡਰ ਪਾਵੈ. ੧: ਇਤਨੀ ਬੇਨੰਤੀ ਮੇਰੀ ਉਨ ਸੰਗ ਕਹੀਓ
ਫਿਰ ਬਿਨ ਜੀਅਰਾ ਨਿਕਸਿ ਹੀ ਜਾਵੈ. ਤੁਮਰੇ [illegible] ਪਾਏ

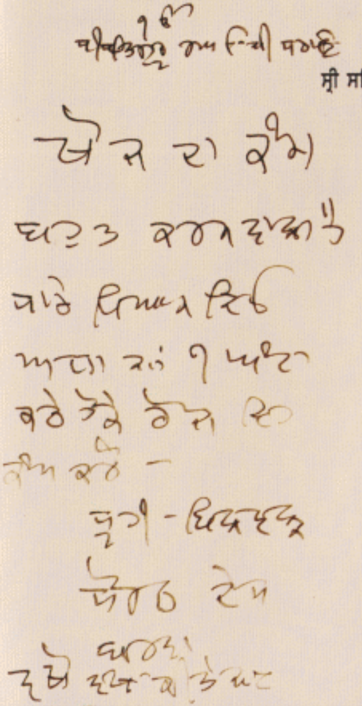
ਵੱਖ ਵੱਖ
ਰਾਗਾਂ ਦੀਆਂ
ਪਉੜੀਆਂ
ਸਲੋਕ
ਧੁਨੀਆਂ
ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ
ਯਾਦ ਕਰਾਈਆਂ
ਜਾਣ ਵੱਖ ਵੱਖ
ਪਉੜੀਆਂ
ਅਲਾਹਣੀਆਂ ਨਾਲ
ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਪਖਾਵਜ ਭੀ

(੨੯ ਹਾੜ ੨੦੫੦ ,
00੪੪੫ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ)

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਘੁਲਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਰੰਗੀ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਤੂਰ,
ਸੁਖਦੇਵ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ - ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਓ

ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ
ਨਾਲ
ਪ੍ਰਾਣਪਤੀ
ਭਗਵਾਨ ਪਰਤਖ
ਜੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(੧੭ ਭਾਦੋਂ ੨੦੪੯, ੧-੯-੧੯੯੨ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ)

ੴ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ

ਖੋਜ ਦਾ ਕੰਮ

ਬਹੁਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ

ਸਾਰੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ

ਅਧਾ ਜਾਂ ੧ ਘੰਟਾ

ਕਠੇ ਹੋਕੇ ਰੋਜ ਇਹ

ਕੰਮ ਕਰੋ-

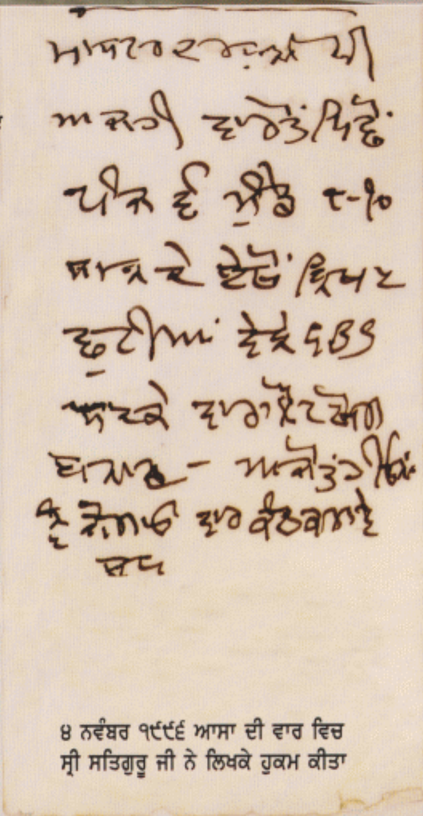
ਸੂਹੀ-ਬਿਲਾਵਲ

ਸੋਰਠ ਦੇਸ

ਬਰਵਾ

ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਜਾਣ

(ਸੰਨ ੧੨-੭-੧੯੯੩)

ਮਾਸਟਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਅਜ ਹੀ ਵਾਰ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ

ਪੰਜ ਛੇ ਮੁੰਡੇ ੮-੧੦

ਸਾਲ ਦੇ ਏਥੋਂ ਲਿਖਣ

ਛੁਟੀਆਂ ਵੇਲੇ G B S

(ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ)

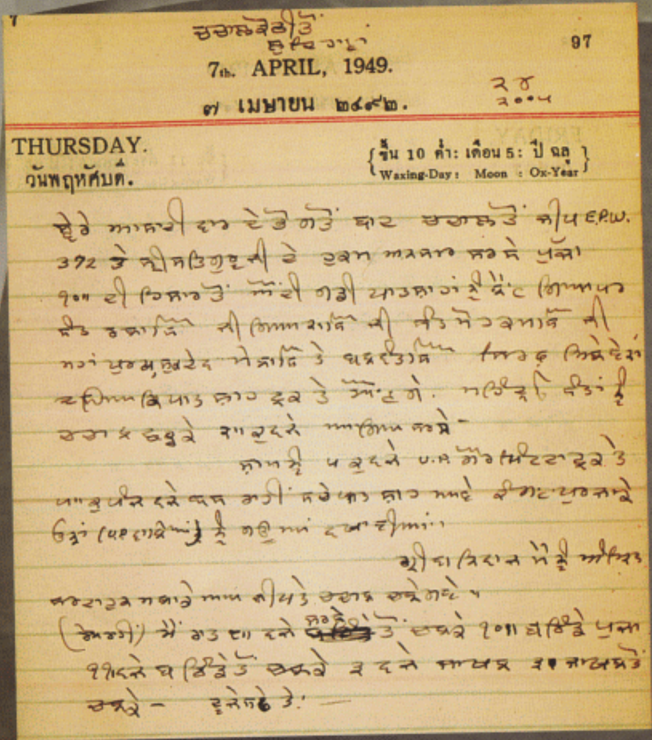
ਸਦਕੇ ਵਾਰਾ ਲੌਣ ਯੋਗ

ਬਨਾਣ - ਅਜ ਤੋਂ ਹੀ ਓਨਾਂ

ਨੂੰ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਵਾਰ ਕੰਠ ਕਰਾਵੇ

ਸੁਧ

੪ ਨਵੰਬਰ ੧੯੯੬ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਕੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ

7

97

7th. APRIL, 1949.

๗ เมษายน ๒๔๙๒.

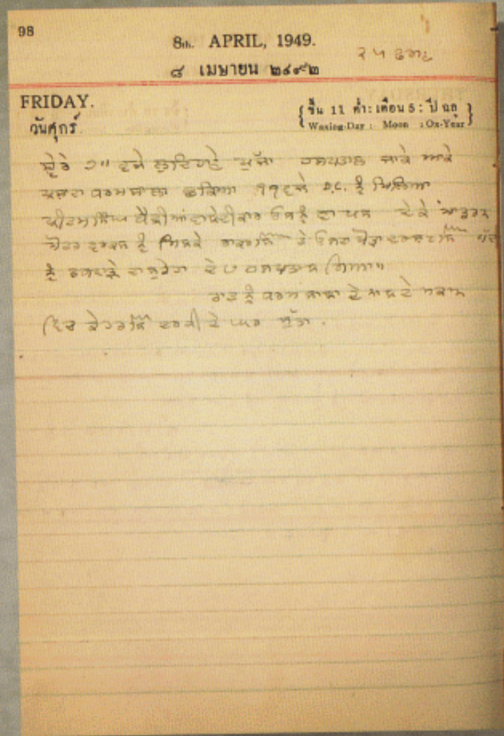
THURSDAY.

วันพฤหัสบดี.

ขึ้น 10 ค่ำ: เดือน 5: ปี ฉลู

Waxing-Day: Moon: Ox-Year

[illegible]

98

8th. APRIL, 1949.

๘ เมษายน ๒๔๙๒

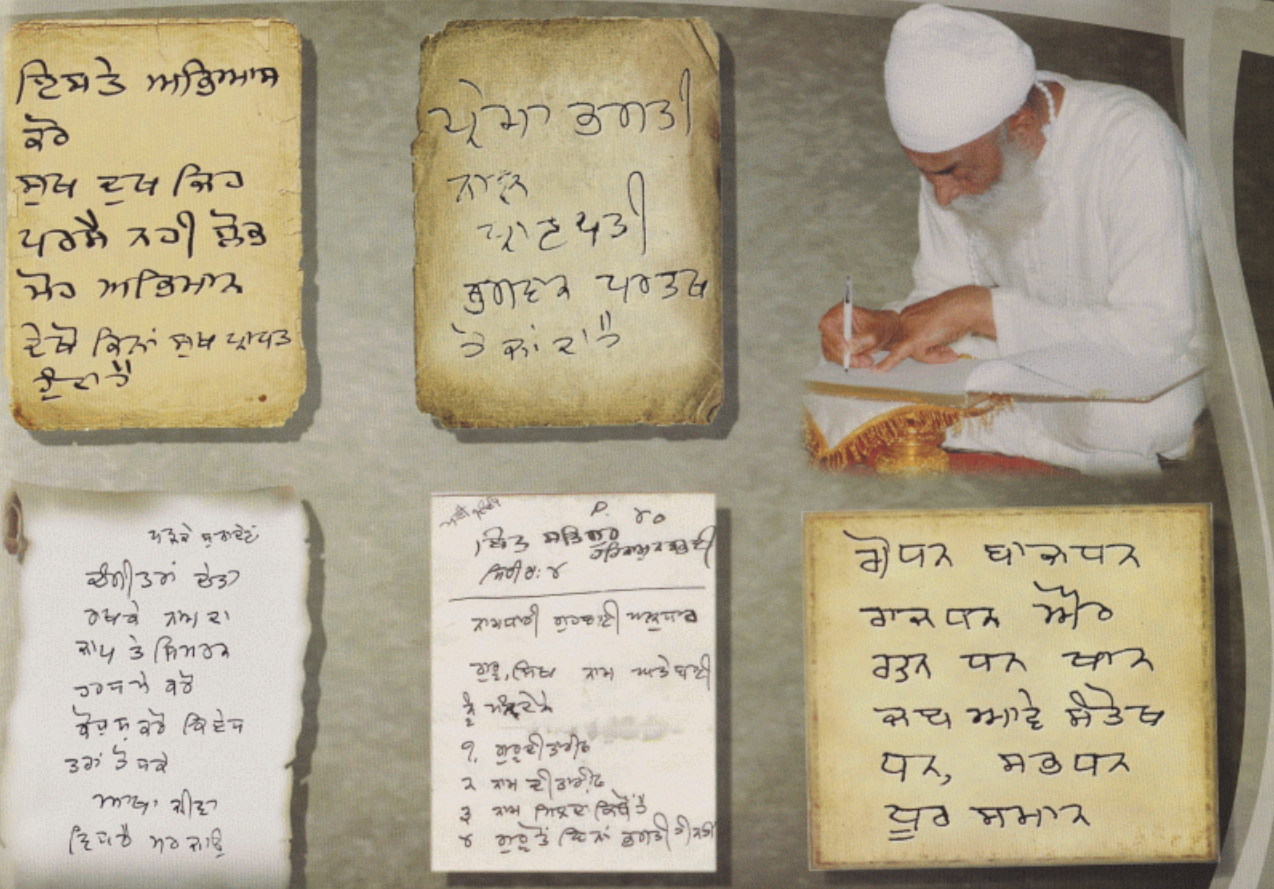
FRIDAY.

วันศุกร์.

ขึ้น 11 ค่ำ: เดือน 5: ปี ฉลู

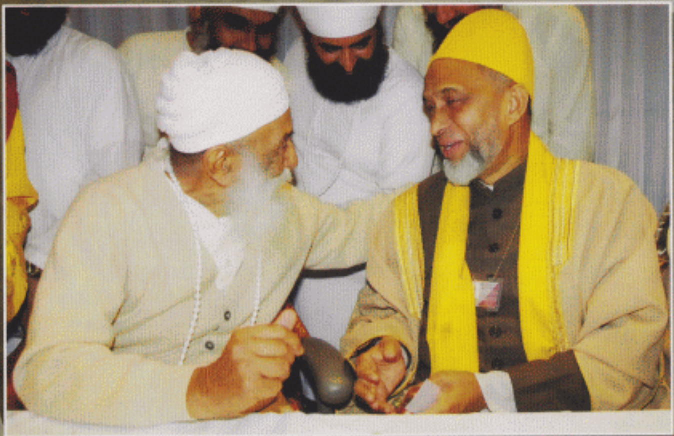
Waxing-Day: Moon: Ox-Year

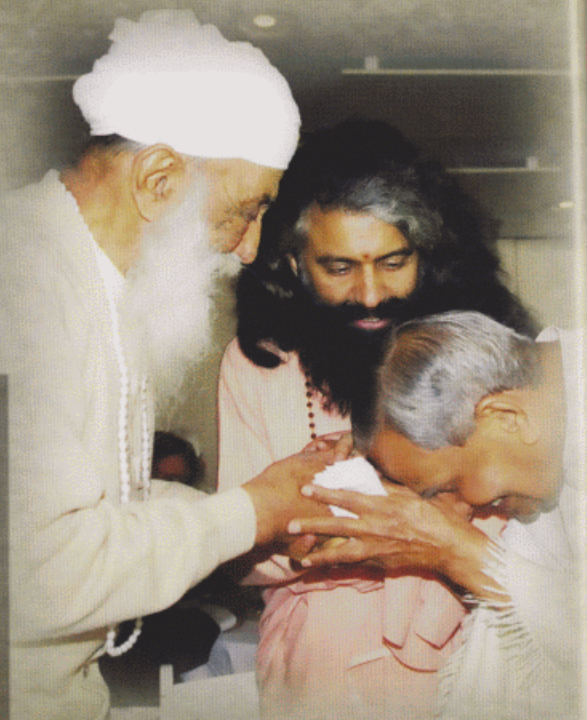
[illegible]

ਇਸ ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ
ਸੁਖ ਦੁਖ ਜਿਹ ਪਰਸੈ ਨਹੀ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਭਿਮਾਨ
ਦੇਖੋ ਕਿਤਨਾਂ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ
ਗੋਧਨ ਬਾਜਧਨ ਗਜਧਨ ਔਰ ਰਤਨ ਧਨ ਖਾਨ
ਜਬ ਆਵੇ ਸੰਤੋਖ ਧਨ, ਸਭ ਧਨ ਧੂਰ ਸਮਾਨ

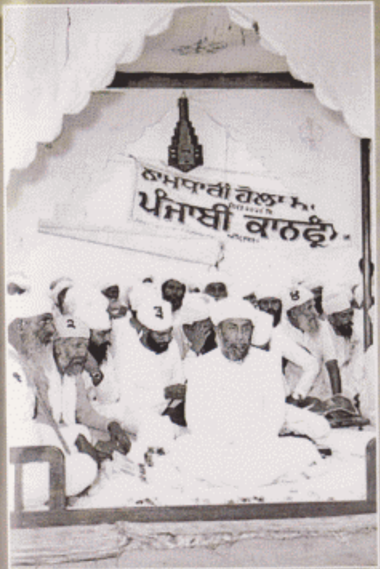
ਸਭੇ ਸਾਝੀਵਾਲ ਸਦਾਇਨਿ ਤੂੰ ਕਿਸੈ ਨ ਦਿਸਹਿ ਬਾਹਰਾ ਜੀਉ।

ਸੰਨ 2000 ਈ: ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮ ਸੰਮੇਲਨ ਸਮੇਂ

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ, ਨਾਲ ਸੀ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ।
ਗਿਰਦੇ ਜੁੜਦੇ ਆਪ ਦੇ, ਉੱਚੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ।

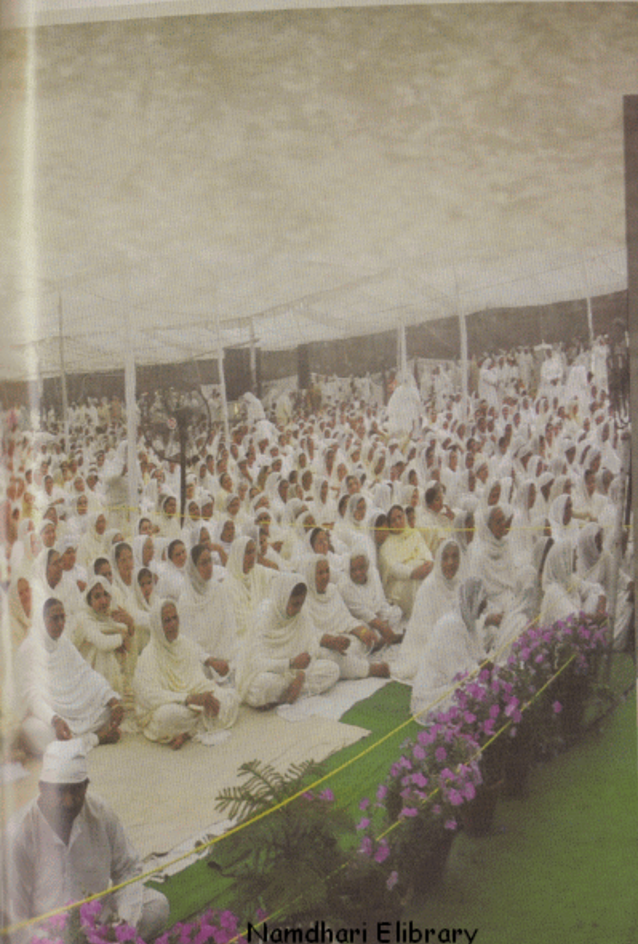
* ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ, ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਆਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਚਾਰ ਅੱਖਰ ਦਾ ਮੰਤਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਹਦੇ ਜੱਪਣ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਝਗੜੇ ਮੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ।

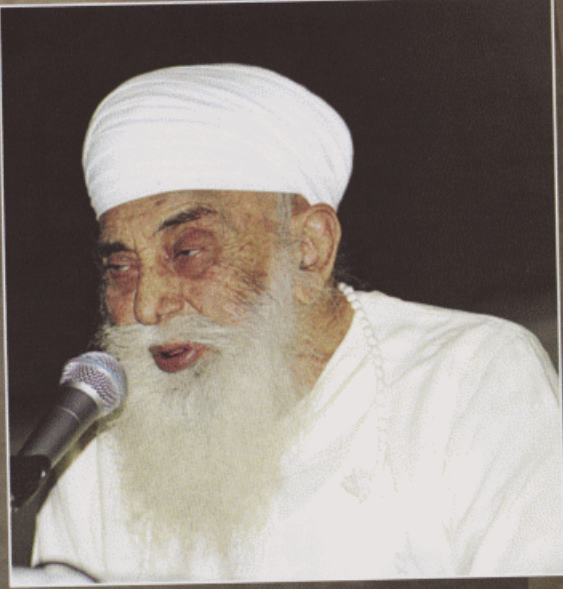
* ਚੰਗੇ ਬੀਜ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਫਸਲ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਚੰਗੀ ਜਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਅਨਮੋਲ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਵਾਸਤੇ,ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣਾ ਹਿਰਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾ ਸਕਣ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਬਚਨ ਸ਼ੁੱਧ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਸਮਾਂਉਂਦੇ ਨੇ, ਵਧੀਆਂ ਉਪਜ ਦੇਂਦੇ ਨੇ।

* ਜਿਹੜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚਲਦੇ ਨੇ। ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ - 'ਆਪੁ ਸਵਾਰਹਿ ਮੈ ਮਿਲਹਿ' - ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਵਾਰ ਫੇਰ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੇਂਗਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ। - ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਏਗਾ? 'ਮੈ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖੁ ਹੋਇ। ਫਰੀਦਾ ਜੇ ਤੂ ਮੇਰਾ ਹੋਇ ਰਹਹਿ ਸਭੁ ਜਗੁ ਤੇਰਾ ਹੋਇ।'
ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ! ਸਭ ਜਗ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਬੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਐ ਜਾਨਵਾਰ ਵੀ ਨੇ, ਸ਼ੇਰ, ਹਾਥੀ, ਸਭ ਉਸਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਨੇ।
ਉਹ ਉਸਦੇ ਥੱਲੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਜਿਹੜਾ ਉਸਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਹੋਵੇ।

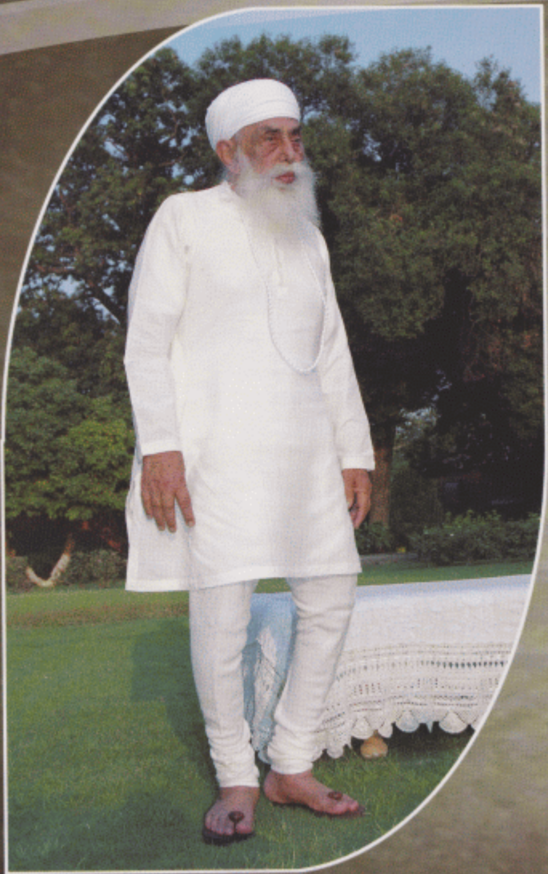
* ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੁੱਚੇ ਅਸੂਲ ਦਿੱਤੇ। ਪਹਿਚਾਣ ਬਨਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਗੁਰਮੁਖੀ ਬਾਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਗੜਵਾ, ਆਸਣ, ਪਊਏ, ਮਾਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀ ਨਾਮਧਾਰੀ ਨਲਕੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੇ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਜਿਹੜੀ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਣਾ ਕੇ ਤੁਰਦੇ ਹਾਂ।

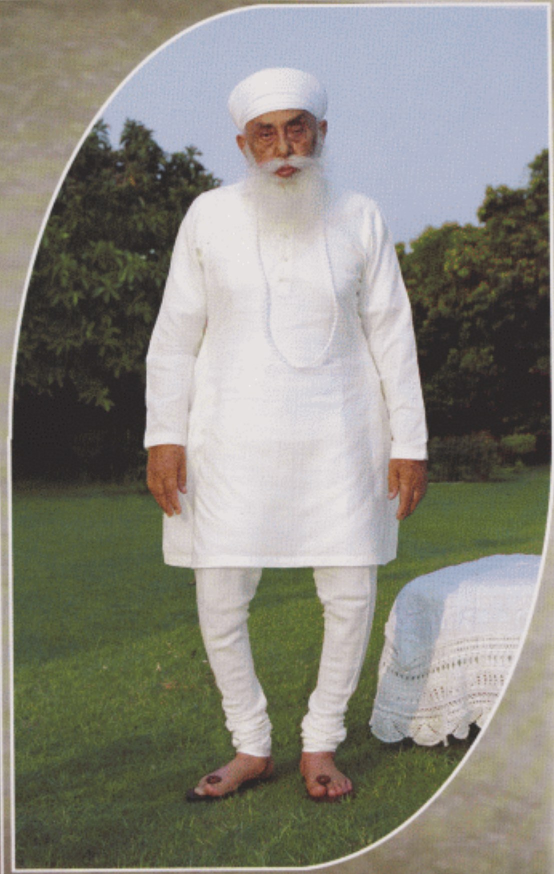

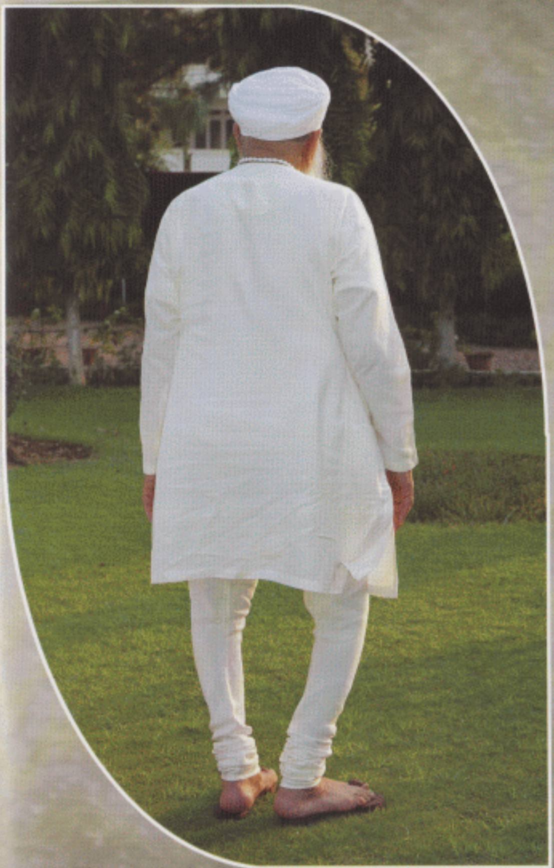
ਉਪਦੇਸੁ ਕਰੇ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ

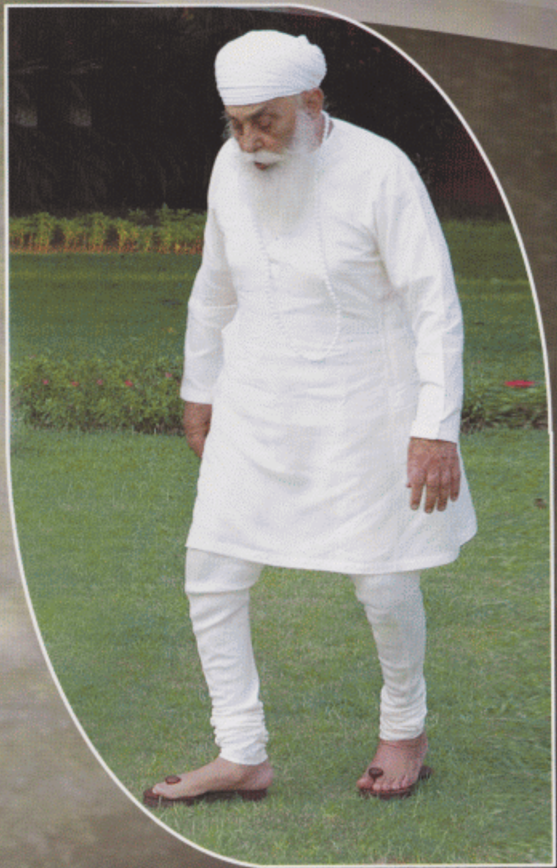
ਸੂਰਜ ਲੈ ਕੇ ਤੇਜ ਤੇਰੇ ਤੋਂ, ਜੱਗ ਕਰੇ ਰੁਸ਼ਨਾਈ।

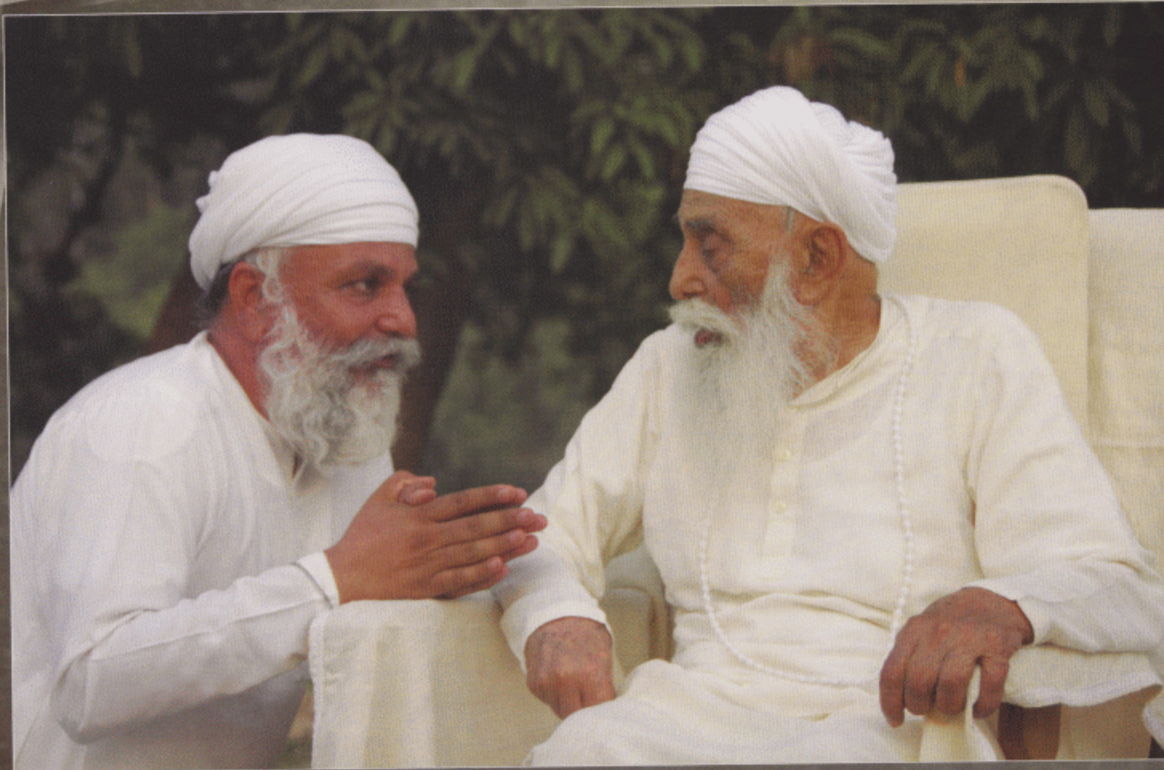
ਮਿਠੀ ਸੀਤਲਤਾ ਤੇਰੇ ਤੋਂ, ਚੰਦਰਮਾ ਨੇ ਪਾਈ।

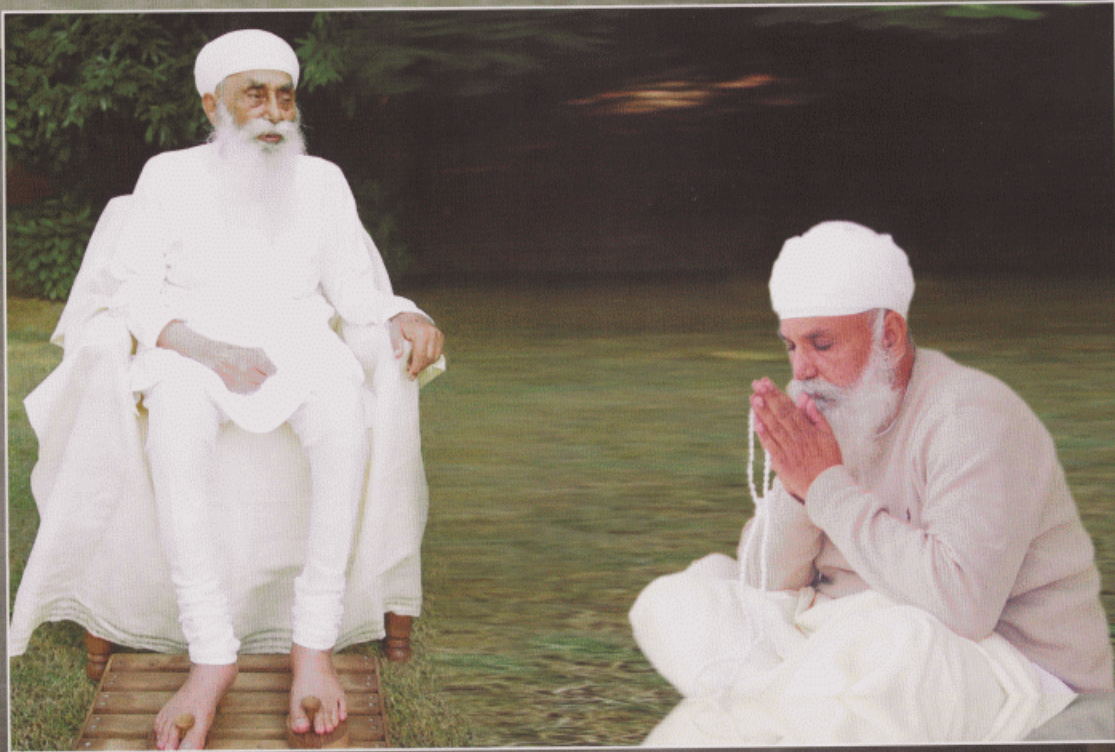
ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਤੇਰਾ ਹੀ ਵਾਸਾ, ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ ਤੇਰਾ ਪਾਸਾਰ।

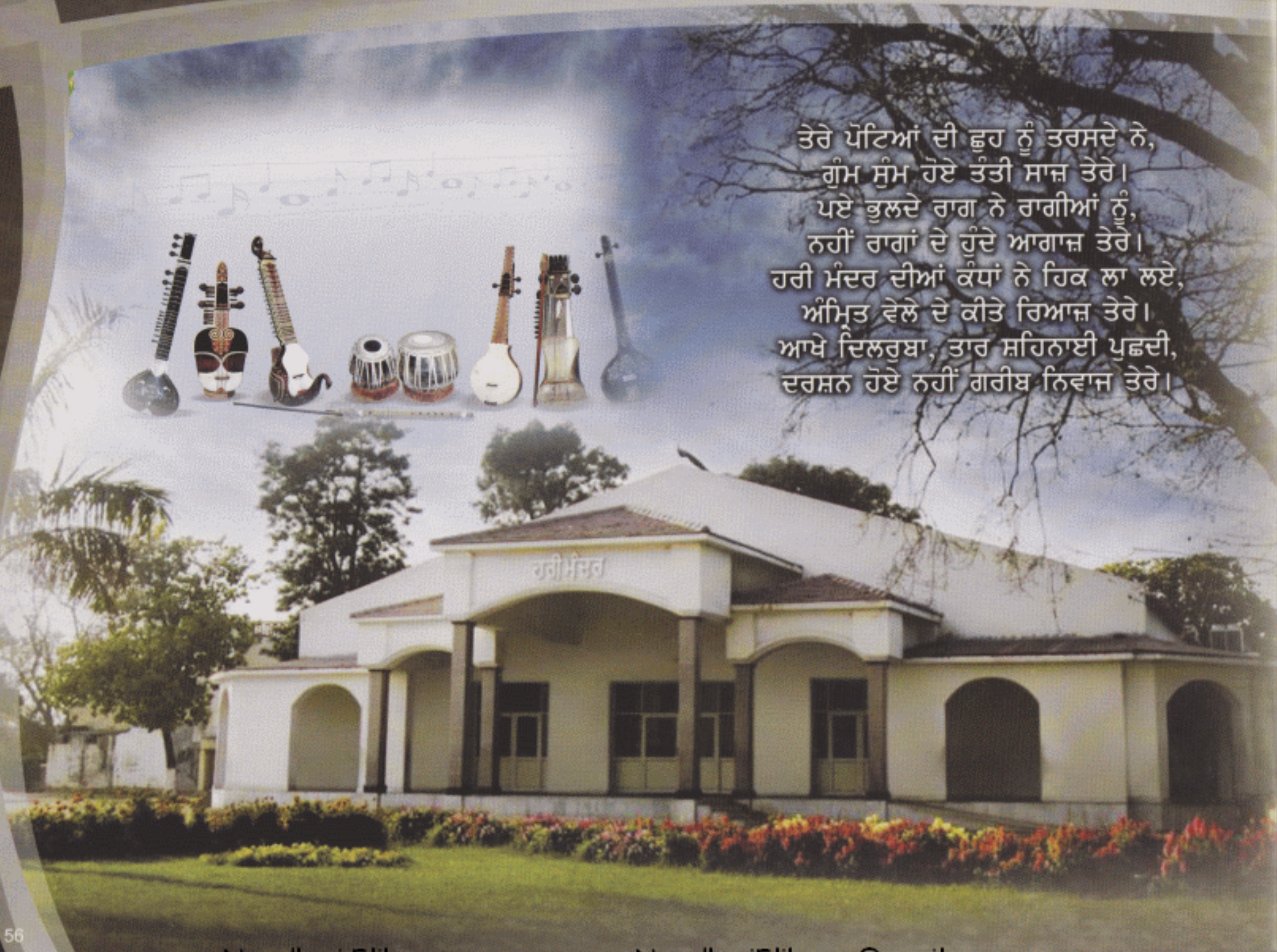
ਕੀ ਗੁਣ ਗਾਵੇ 'ਅਰਜਨ' ਤੇਰੀ, ਉਪਮਾ ਤੋਹਿ ਬਣ ਆਈ

ਮਿਹਰ ਤੱਕਣੀ ਐਸੀ ਕੀਤੀ, ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦਰ ਖੋਲ੍ਹੇ।
ਦਾਤ ਇਲਾਹੀ ਬਖਸ਼ੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਭਰਿਆ ਕਦੇ ਨਾ ਡੋਲੇ। (ਸ.ਸ. ਵਿਰਕ)

ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਚਰਨ ਛੂਹ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਚਾਦਰ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੀ।
ਤੇਰੇ ਪੱਲੇ ਚ ਮਹਿਕਣ ਫੁੱਲ ਉਸ ਮੈਨੂੰ ਦੁਆ ਦਿੱਤੀ। (ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ)

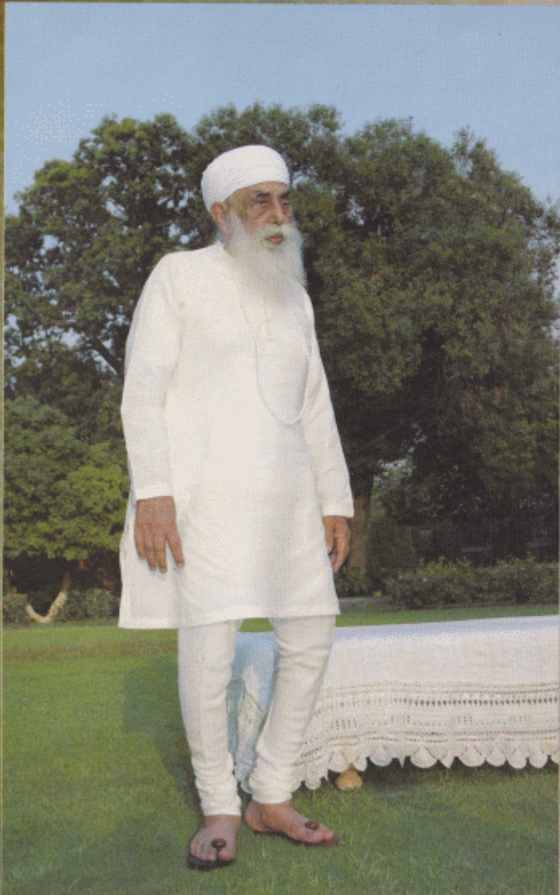

ਤੇਰੇ ਪੋਟਿਆਂ ਦੀ ਛੂਹ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਨੇ,
ਗੁੰਮ ਸੁੰਮ ਹੋਏ ਤੰਤੀ ਸਾਜ਼ ਤੇਰੇ।
ਪਏ ਭੁਲਦੇ ਰਾਗ ਨੇ ਰਾਗੀਆਂ ਨੂੰ,
ਨਹੀਂ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਆਗਾਜ਼ ਤੇਰੇ।
ਹਰੀ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਨੇ ਹਿਕ ਲਾ ਲਏ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਰਿਆਜ਼ ਤੇਰੇ।
ਆਖੇ ਦਿਲਰੁਬਾ, ਤਾਰ ਸ਼ਹਿਨਾਈ ਪੁਛਦੀ,
ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਤੇਰੇ।

ਰਹੇ ਮੋਏ-ਮੋਏ, ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ।
ਦਿਲ ਨਾ ਖਲੋਏ, ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ॥
ਤੇਰੇ ਰਾਹਾਂ ਉਤੇ, ਰਹੇ ਨਿੱਤ ਲੱਗੇ,
ਮੇਰੇ ਨੈਣ ਦੋਏ, ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ॥
ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਸਾਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਚਾਕੇ,
ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਰੋਏ, ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ॥
ਜ਼ਬਤ ਤੇ ਬਥੇਰਾ ਸੀ ਹੰਝੂਆਂ ਤੇ ਕੀਤਾ,
ਪਰ ਗਏ ਨਾ ਲਕੋਏ, ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ॥
ਤੇਰੀ ਤਾਂਗ ਅੰਦਰ ਇਹ ਪਲਕਾਂ ਦੇ ਬੂਹੇ,
ਗਏ ਮੁੜ ਨਾ ਢੋਏ, ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ॥

ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ 'ਦੀਪਕ'

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਜੈਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣੀਦਾ.....

ਦੀਨਾ-ਬੰਧੂ ਤੇਰੀ ਰੂਹਾਨੀ ਮਹਿਕ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਤਾਰੰਗਤ ਹੈ। ਤੇਰੀ ਸਰਬੰਗੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੰਗ ਚੁਫੇਰੇ ਖਿੜੇ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ੇ ਰੱਬੀ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸਿਖਾਈ ਸ਼ੁਧ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕੰਨਾ ਵਿਚ ਰਸ ਘੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਆਭਾ-ਮੰਡਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਰਰੇ-ਜਰਰੇ ਵਿਚ ਸਮੋਈ ਹੋਈ ਏ। ਇਹ ਬਿਰਖ, ਇਹ ਬੂਟੇ, ਇਹ ਫੁੱਲ ਤੇ ਚੁਫੇਰੇ ਖਿੜੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ, ਇਹ ਮੌਲਦੀ ਬਹਾਰ ਤੇਰੀ ਮਾਣੀ ਛੋਹ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਹੀ ਤਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਨੇ। ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕੀਰਤਨ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਸਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਰਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਅਲਫਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, ਤੂੰਹੀਓਂ ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਏਂ। ਤੇਰੀ ਯਾਦ 'ਚ ਲਏ ਹਟਕੋਰੇ, ਤੇਰਾ ਸਿਮਰਨ ਹੀ ਤਾਂ ਏ, ਸਾਡੀ ਅੱਖੀਆਂ 'ਚੋਂ ਕਿਰ ਰਹੇ ਹੰਝੂ ਓਹਨਾਂ ਚਿਰਾਗਾਂ ਵਰਗੇ ਨੇ ਜੋ ਤੇਰੀ ਮੁਹੱਬਤ 'ਚ ਕਦੇ ਜਗ ਰਹੇ ਨੇ, ਕਦੇ ਬੁੱਝ ਰਹੇ ਨੇ।

ਤੂੰ ਇਲਾਹੀ ਸੁਪਨ-ਸਾਜ਼ ਸਓਂ, ਤੂੰ ਰੱਬੀ ਸਾਜ਼ ਨਿਵਾਜ਼ ਸਓਂ, ਤੇਰੀ ਗਰੀਬ-ਨਿਵਾਜ਼ੀ, ਸੱਚੀ-ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰਾਈਆਂ ਤੱਕ ਉੱਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਡਾ ਬੇਸ਼-ਕੀਮਤੀ ਸਰਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਭਵਿੱਖ ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਾਰਿਸ ਤੇਰੀ ਇਸ ਬੇਅੰਤ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਬੇਅੰਤਤਾ ਲਈ ਸਦੀਵ ਕਾਲ ਤੱਕ ਰਿਣੀ ਰਹਿਣਗੇ.....

ਅ.ਸ. ਲਾਇਲ